

Die Gaste

Sayı: 13 / Temmuz-Ekim 2010

3 Hamburg Referandumu Üzerine

Eğitimdeki genişlemeden (*Bildungsexpansion*) kazançlı çıkanlar, birçok kişi peşlerinden gelip izdiham yaratmasın diye arka arkasındaki merdivenleri yukarı çektiler. "Biz öğrenmek istiyoruz", reform karşıtlarının alaycı sloganıydı bu. Onlar, "biz" ile salt kendileri gibi olanları kastediyorlardı.

6 Almanya'daki Göçmen Kökenli Gençlerin Durumu

Yerli toplumun bir kesimi tarafından gitikçe artarak uygulanmakta olan Almanca ve Alman kültürü hegemonyası durdurulmalıdır. Bu tür uygulamalar ve beklentiler göçmen gençler üzerinde ters tepkiye yol açmakta ve onların Alman dili ve kültürüne olan olumsuz tutum ve tepkilerini körüklemektedir.

7 Çocuklarda Yoksulluk ve Göç

20.000'in altında nüfusu bulunan belediyelerde, 2005 yılı itibarıyla, göç kökenli insanların %23'ü yoksuldur; 200.000'in üzerinde nüfusa sahip büyük kentlerde ise, bu oran yaklaşık %32'dir.

9 Göç Toplumunda Entegrasyon

Hayal kırıklığının saldırganlığa dönüşmesinden bireysel tahrik edilebilirliğini ve kendiliğinden şiddet eğilimini doğurmaktadır. Bunların olası bir durumda, grupları aşan, çevreye özgü bir çatışma eğilimine dönüşüp dönüşmeyeceği öngörülememektedir.

13 Göçmenler Hangi Takımdan?

Halen çeşitli alanlarda dışlanan göçmenlerin gözünden "kimlikler cümbüşü" gibi görünen futbol takımı, eşitlikçilik politikalarının bastırıldığı ve ırkçılığın yükseldiği koşullarda hem bir çeşit eşitlik simülasyonu, hem de "Alman takımımızla", "Almanya'mızla" özdeşleşmeyi sağlamaya yönelik bir kimlik politikası.

Hamburg'da Referandum

Hamburg CDU-Yeşiller hükümetinin hazırladığı ve bazı değişikliklerle SPD ve Linke tarafından da desteklenen okul reformu yasasının 14a nolu maddesinin, "Wir wollen lernen!" ("Biz öğrenmek istiyoruz!") sloganı çevresinde örgütlenen "sivil inisiyatif" in yeterli imza toplaması üzerine referanduma gidildi.

Eyalet hükümeti açısından reform girişiminin odağını oluşturan ve özellikle olumsuz koşullarda yetişen çocuklar açısından eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağlayacağı için önemi vurgulanan bu madde, tüm çocukların daha uzun süre birlikte öğrenimini sağlamak amacıyla ilkokulun 4 yıldan 6 yıla çıkartılmasını öngörüyordu.

18 Temmuz 2010 tarihinde Hamburg kentinde yapılan referandumunda, 1.251.686 kayıtlı seçmenin 492.094 seçmenin (%39,3) 427.390'ının mektupla ve 64.667'sinin doğrudan sandığa giderek oy kullandığı Hamburg okul reformu referandumunda, 276.416 "hayır" oyu çıkarken (%58), "evet" oyları 200.076'da (%42) kaldı. Böylece ilkokulun 4 yıldan 6 yıla çıkartılmasını öngören yasa maddesi reddedilmiş oldu.

Koalisyon hükümeti referandum öncesinde temel okul karşıtlarını sert bir dille eleştirirken, Hamburg Senatosu Başkanı Ole van Beust Die Welt Gazetesi'ne verdiği demeçte, "kendilerini elit sanan bazı kesimlerin sorumsuzca davranışını düşünüyorum" görüşünü belirtti.

"Biz Öğrenmek İstiyoruz" inisiyatifi sözcüsü Walter Scheuerl ise, CDU içinde beklediği muhalefetin gerçekleşmemesi üzerine başlattığı faaliyetlerde, senatonun yeni düzenlemelerinin "okul düzeninde kaosu, çocuklar üzerinde deneyi ve ailelerin haklarından mahrum edilmesini" beraberinde getireceği suçlamasında bulundu.

"Biz Öğrenmek İstiyoruz" inisiyatifi başta olmak üzere, FDP, Alman Filologlar Derneği, Alman Öğretmenler Birliği (DL), Bağımsız Seçmenler (FW) ve NPD gibi parti ve kuruluşlar, ilkokulun sonunda çocukların başarımlarında gö-

rülen bir buçuk yıla yakın farklılığın, 6 yıllık temel okulla da aşılamayacağını savundu. Özellikle liselerin mevcut yapısının korunmasını isteyen reform karşıtları tarafından, başarılı öğrencilere uygun bir eğitim verilebilmesi ve "hümanizm, ikidillilik, müzik ve spor" gibi yönlerin desteklenmesi için 5. ve 6. sınıfların lise bünyesinde kalmasının önemli olduğu vurgulandı. İlkokulların 6 yıla çıkarılması durumunda liselerin kalitesini kaybedeceği ve ailelerin bu durumda devlet okulları yerine özel okullara yöneleceği ileri sürüldü.

FDP ve NPD dışında senatoda yer alan tüm siyasi partiler, Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW), Hamburg Üniversitesi Eğitim Bilim Fakültesi akademik kadrosu, TGD-Hamburg, İlkokullar Birliği ve çok sayıda veli, öğretmen ve öğrenci inisiyatifleri ilkokulların 6 yıla çıkarılmasını desteklediler. PISA ve IGLU gibi uluslararası araştırmalara dayanılarak mevcut okul sisteminin eleyici/seçici olduğu ve bunun, uzun süreli birlikte öğrenimle ve ortaokul türlerinin azaltılması yoluyla sınırlandırılabilmesi savunuldu. İlköğretim süresinin 6 yıla çıkarılmasıyla tüm öğrenciler açısından yüksek mezuniyet yollarının olabildiğince uzun bir süre açık kalmasının sağlanacağı vurgulandı. Temel okul düzenlemesinin ayrıca okuldan mezuniyetsiz ayrılma oranlarını azaltmayı ve üniversiteye başarılı bir geçiş yapılması için olanak sağladığı kampanyalarda dile getirildi.

Referandumun yankıları

Federal Eğitim Bakanı Anette Schavan (CDU), Hamburg'da planlanan eğitim reformunun referandumla reddedilmesine memnuniyetle karşıladığını söyledi. "Bu sonuç Alman eğitim politikası için olumlu bir sinyal" diyen Schavan, "Bu liseler ve halkın özgüveni için iyi bir haber. Bu sonuç, bizi eğitim sistemindeki gerçek sorunların çözümüne eğilimimiz için bir ivme kazandıracaktır. Böylece eyalet hükü-

Türkçe Yanlıları II

Dr. phil. Esin İLERİ

» 12. Sayfa

metleri de, kafalarına göre okul yapılarını değiştiremeyeceğini bir kez daha anlamış oldular” dedi.

Eğitim reformu karşıtlarının başını çeken sosyete avukatı Walter Scheuerl referandumla reformu yıktıkları için çok sevinçli olduğunu belirterek, “Reform eğitim kalitesi çok aşağıya çekti. Çabuk ve iyi öğrenen çocukları, daha yavaş öğrenen çocuklarla aynı okula göndermek bir tarihi hata olurdu. Senato bunu görmedi ama halk gördü” dedi.

İlkokulların 6 yıla çıkarılması referandumda reddilmesi nedeniyle ilköğretimde 4 yıl uygulamasına geri dönülürken, Eylül’de yeni bir tasarının senatoya sunulması bekleniyor. İlköğretimdeki düzenlemelere dayanan birçok değişikliğin tasarıda nasıl şekilleneceği belirsizliğini korurken, 2010/2011 okul yılında yürürlüğe girmesi beklenen diğer yenilikler ise özetle şunlar olacak:

- Haupt, real ve gesamtschulelerin semt okulları (Stadtteilschule) adı altında birleştirilmesi, bu okulun 13. sınıfı kapsayan lise mezuniyeti de dahil tüm mezuniyetleri sunması ve sınıflarda öğrenci sayısının 25, üst sınıflarda 22 ile sınırlandırılması; liselerde (Gymnasium) 12.

sınıftan mezun olunması; iki okul türü arasında işbirliği fırsatlarının sunulması,

– Sınıf büyüklüğü sınırlandırılmasına uyulmaması koşulunda hukuksal yola başvurulabilme hakkının tanınması,

– Engelli çocukların genel eğitim okullarına kaydolma hakkı ve gerektiğinde desteğin ayrı öğrenim gruplarında verilebilmesi, tanılamaya dayalı destek planlamasına velilerin, engellilik derecelerine göre çocukların ve sorumlu kurumların katılması, öğrenim yerlerinin seçiminde bakım yetkisi bulunan şahısların isteklerinin göz önünde bulundurulması, okul yaşamlarında engellilerin sürekli gereksinmelerinin yerine getirilmesinde okulun sorumluluk üstlenmesi, hastalık ya da engellilik nedeniyle okula devam edemeyen çocuklara hastanede ya da evde destek verilmesi,

– Sınıfta kalma uygulamasının kaldırılması ve yerine puan sisteminin getirilmesi,

- Velilerin okul türünü seçme hakkının korunması,
- Kitap harcının kaldırılması.

DIE GASTE

İKİ AYLIK TÜRKÇE GAZETE

DİL VE EĞİTİMİ DESTEKLEMEK
İÇİN İNİSİYATİF e.V.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
(ViSdP): ZEYNEL KORKMAZ
(Duisburg/Essen Üniversitesi,
Türkçe Öğretmenliği Bölümü)
YAYIN YÖNETİMİ:
ENGİN KUNTER (Doktorandin)
GÜLDEN GÜNGÖR
OZAN DAĞHAN

Posta Adresi:
Postfach 10 30 03
40021 Düsseldorf
İnternet Adresi:
www.diegaste.de
E-Posta Adresi:
diegaste@yahoo.com

Dizgi: Die Gaste Verlag
Baskı: Hürriyet - Almanya

DIE GASTE

TÜRKISCHE ZEITUNG
ERSCHEINUNGSWEISE: ALLE ZWEI MONATE
Unentgeltlich

Herausgeber:
Initiative zur Förderung von
Sprache und Bildung e.V.

Postfach 10 30 03
D-40021 Düsseldorf

ViSdP/Chefredakteur:
ZEYNEL KORKMAZ
(Universität Duisburg-Essen/
Türkistik)

REDAKTION:
ENGİN KUNTER (Doktorandin)
GÜLDEN GÜNGÖR
OZAN DAĞHAN

www.diegaste.de
E-mail: diegaste@yahoo.com

Layout: Die Gaste Verlag
Druck: Hürriyet-Deutschland

İÇERİK

Eğitimsel Kariyer Yönetimi ve İyi Okul Profili	3	Prof. Dr. Hacı-Halil Uslucan
Hamburg Referandumu Üzerine	3	Prof. Dr. Georg Auernheimer
Yukardan Aşağıya Sınıf Savaşı	4	Prof. Dr. Franz Hamburger
Uzun süreli birlikte öğrenim Hamburg’da başarısızlığa uğradı	5	Klaus Bullan
Göçmen Aile Çocuklarının Eğitim Fırsatları	5	Filiz Polat
Almanya’daki Göçmen Kökenli Gençlerin Durumu	6	Dr. Hakan Akgün
Çocuklarda Yoksulluk ve Göç	7	Carolin Butterwegge
İkidilli Yetiştirmek-Ebeveynlere Öneriler	8	Dr. Anja Leist-Villis
Göç Toplumunda Entegrasyon	9	Prof. Dr. Klaus J. Bade
Son Kullanım Tarihli Alman Yurttaşlığı mı?	10	Andreas Kamphenkel
BM Engelli Hakları Bildirgesi Göçmen Çocukları Açısından		
Sonderschulenin Sonunu mu İfade Ediyor?	11	Dr. Brigitte Schumann
Sarrazin Yeni Kitabını Piyasaya Sürecek	12	Haber
Göçmenlere Zeka Testi Tartışması	12	Haber
Türkçe Yanlıları II	12	Dr. phil. Esin İleri
Göçmenler Hangi Takımdan?	13	Prof. Dr. Gazi Çağlar
1968’de Mayıs	14	Kitap Tanıtımı
Die Gaste’ye Yanıt	14	Dr. Hakan Akgün
Sempozyum 2010 Programı	15	
Sempozyum 2010 Afışı	16	

Eğitimsel Kariyer Yönetimi ve İyi Okul Profili

TAM Vakfı Başkanı Prof. Dr. Hacı-Halil Uslucan

Başarısızlıkla sonuçlanan Hamburg'daki okul reformu girişimi, eğitime ilişkin meselelerin yüksek siyasi mobilizasyon potansiyeli taşıdığını gösteriyor. Zira velilerin, çocukların sosyal konumlarına uygun veya daha doğrusu yüksek bir konuma gelebilmelerine ilişkin kaygıları tartışmanın odak noktasında yer almaktaydı. Bu, sorumluluk sahibi bir velinin eğitimsel yükümlülüklerinin çekirdeğini teşkil ediyor ve öncelikli olarak ihlallere karşı korunması gerekiyor. Ancak tartışma biçimsel ve retorik açıdan oldukça çarpık ve tuhaf bir biçimde sürdürülüyor.

Öncelikli olarak temel öğretim sürecinin dört yıldan altı yıla çıkarılmasını engellemeyi öncelik olarak gören okul reformu karşıtları, reklamlarını "Eğitim almak istiyoruz" (Wir wollen lernen) sloganıyla yaptılar. Bu şekilde reform yanlıları, eğitim konusunda isteksiz ve sosyal geçişleri düzenleyen eğitim sertifikalarını çocukları için bedava isteyen kişiler olarak lanse edil-

diler. Buna karşın eğitim bilim alanında çok uzun süre önce yapılan araştırmalar belirli öğrencilerin küçük yaşta elemeye tabi tutulmalarının onların eğitimsel kariyerlerini yoğun ve uzun vadeli olarak olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır. Tüm bu siyasi tartışma arasında eğitim bilim ve psikoloji odaklı araştırmaların on yıllardır üzerinde çalıştığı iyi bir eğitim ve iyi bir dersin nasıl olabileceğine dair nesnel argümanlar neredeyse hiç duyulmadı.

Henüz 1986 yılında Brophy ve Good gibi araştırmacılar, bilişsel yetenekleri güçlendiren bir dersin nasıl olabileceğini ortaya koymuşlardı: Bunlar çizgileri net şekilde ortaya konmuş bir ders yapısı, verimli zaman kullanımı, öğrencilerin ön bilgileriyle irtibatlandırılmış aktif öğretim gibi öğretmenin sorumluluğundaki alanları içerirken; yalnızca başarılı öğrencilere odaklanmayan, eğitim sistemi içerisinde başarısızlığa uğramış öğrencileri de desteklemesi gereken okula ait sorumlulukları da içeriyor. Bunlar

yerine günümüzde sıklıkla küçültücü bir kavram olan sözde "eğitime uzak aile" kavramıyla durum velilerin başarısızlığı olarak sunuluyor. Çünkü kötü bir ders özellikle verimliliği düşük öğrenciler için bir dezavantaj yaratmaktadır, zira bu öğrenciler dersteki eksikliği kendi başarılarına gidere-memekte ve eksikliği evde gidermek de ailenin eğitimsel birikiminin yetersizliği nedeniyle mümkün olamamaktadır. Halbuki okulun temel vazifelerinden biri "dışsal" (burada: aile) eğitimsel birikime güvenmek zorunda kalmaksızın, başarılı eğitimsel kariyerlerin hazırlanmasıdır.

Bu nedenle tartışmanın doğru bir zeminde oturtularak şu kritik sorunun sorulması gerekiyor: Okullar özelleştirel bir bakış açısıyla yaklaşıldığında sürekli zikredilen eğitim yetersizliği yaşayan gruba dair ne ölçüde sorumluluk taşıyor? Durumun yalnızca velilerin ilgi eksikliğiyle açıklanamayacağını güncel araştırmalar gösteriyor: Eşit çaba harcayan öğrenciler (farklı sosyo eko-

nomik ve kültürel arka planlara sahip olarak) farklı not ve tavsiyeler alabilirken, diğer yandan eşit sosyo-ekonomik koşullara sahip aynı köken ailelerden gelen öğrencilerin verimlilik farkları iyi ve kötü okullara devam edenler arasında devasa boyutlara ulaşmaktadır.

İyi bir okul, –göçmen çocukları da dahil olmak üzere– tüm öğrencilerin verimliliğine dair yüksek beklentileri olan, kendi öğretmenlerini eğitebilen ve velileri eğitimsel süreçlere dahil eden etkin bir yönetim ile kendini gösterir. Bunun Almanya için anlamı, gerekli çabayı göstererek, Alman olmayan aileleri de uygun bir yaklaşımla okul etkinliklerine çekmek olacaktır. Nitelikli okul eğitimini yalnızca siyasi anlamda etkili ve güçlü kanaatlere sahip velilere bırakmak yerine, ara sıra konuya ilişkin araştırmalardan birşeyler ödünç almak da yararlı olabilir.

Hamburg Referandumu Üzerine

Prof. Dr. Georg AUERNHEIMER

Hamburg'da altı yıl süreli ilkokul kurmaya karşı, yani tüm çocukların altı yıl birlikte öğrenim görmelerine karşı gerçekleşen halk oylaması, daha az eyleyici/seçici, geleceğe dönük bir okul sistemi isteyen herkes için ağır bir darbedir. Geniş bir koalisyon tarafından desteklenen reform girişimine karşı yerleşik kesimlerin isyanı, partileri öylesine ürkütecektir ki, en azından yakın bir zamanda başka bir yerde de benzeri bir demokratikleşme girişiminde bulunmaktan uzak duracaklardır. Bu ilkokulun yaşama geçmesi, gerçekte sadece yalnızca bölümlenmiş okul sisteminin dikkatli ve gösterişsiz bir dönüşümüydü. Bu sistem, hemen her uzman tarafından, alt ve üst başarı düzeyleri arasındaki uçurumdan ve onların toplumsal konumlara olan bağlılığından sorumlu tutulmaktadır. Çünkü uluslararası karşılaştırmalar, bütünleştirici okul sistemlerinin toplumsal açıdan haksızlığa uğramayı daha iyi dengeleyebildiğini göstermektedir.

Bazıları Berlin ve Brandenburg'daki altı yıllık ilkokulların bu açıdan daha iyi sonuçlar vermediğine gönderme yapacaklardır. Ama bazı savlar, birlikte öğrenimin gerçekleşeceği uzatılmış ilkokul süresini olumlamaktadır. Birincisi, bilimsel açıdan dört yıllık bir okul eğitiminden sonra birçok çocuğun gelişimi sonal olarak saptanamaz. İkincisi, başlangıç fırsatları daha kötü olan çocuklar, eksiklerini giderebilmek için destek göreceklere daha uzun bir zamana gereksinim duymaktadır. Bu bağlamda, planlanan ilkokul, özellikle göç kökenli çocuklar için avantajlı olacaktır. Eğer dilbilimcilerin, farklı bir aile diline sahip çocukların eğitim dilini öğrenmek için yaklaşık sekiz seneye ihtiyaç duyduklarından yola çıktıkları biliniirse, altı yıllık ilkokul sadece bir asgari talep niteliğindedir. Hamburg'daki partilerin kaprisli bir zihniyetle gerçekleştirilmesini kararlaştırdıkları bu minik reform bile, şimdi artık bir azınlık tarafından iptal edilmiştir.

Bu azınlık kimdir? Seçim tahlillerinin gösterdiği gibi, onlar, varlıklı kesimlerin, en azından toplumsal konumları iyi olanların APO'sudur*. Seçime katılım, bu kesimlerin yerleşim bölgelerinde diğerlerinden daha yüksekti. Toplam olarak seçme hakkı bulunanların yalnızca %40'ı oylamaya katılmıştır ve ayrıca çoğunluk mektupla oy vermiştir. "Küçük insanlar", çıkarlarını doğru saptayamamış, belki de medyaya aldanmış ya da politik katılımdan çok az beklentileri olmuş olabilir. Ama 206.000 Hamburglu, yani Alman pasaportu olmayan reşit seçmenler oylamaya katılmamıştır. Onların sadece yarısı reform için oy vermiş olsaydı, reform iptal edilmiş olmayacaktı. Bu bağlamda bir "halk oylaması"ndan söz etmek mümkün mü? Hamburg'un büyük bir reform-pedagoji geleneğine sahip olduğunu bilenler – Peter Petersen de lise öğretmeni olarak orada çalışmaya başlamıştı–, oradaki gerici gelişmelere daha fazla şaşıracaktı. Öte yandan, son zamanlarda Hamburg'da ya-

pılan araştırmalar eğitim sistemimizin haksızlıklarını göstermiştir. Ama boşuna. Eğitimdeki genişlemeden (*Bildungsexpansion**) kazançlı çıkanlar, birçok kişi peşlerinden gelip izdiham yaratmasını diye arkalarındaki merdivenleri yukarı çektiler. "Biz öğrenmek istiyoruz", reform karşıtlarının alaycı sloganıydı bu. Onlar, "biz" ile salt kendileri gibi olanları kastediyorlardı.

* APO, 1960'lı yıllarda yerleşik partilerin solunda yer alan bir hareketi, *Parlamento Dışı Muhalefet*'i tanımlar.

** *Bildungsexpansion*: Uluslararası karşılaştırmalarda belirginleşen akademisyen sayısı azlığı 1960'lı yıllarda Alman Federal Devletini alarma geçirdi. Özellikle Sovyet bloğuyla ("*Sputnik şoku*") rekabette geride kalınacağından korkuluyordu. Bu durum, eğitimde gerçekleşen tanıtımlarla birlikte, lise mezunları sayısının yoğun bir artışını beraberinde getiren yüksek öğrenim alanının bir biçimde açılmasına neden oldu. Ayrıca okul süresinin istihdam sistemi aleyhine uzatılması, "misafir işçilerin" daralan yerli işgücü potansiyelini dengelemesiyle hafifletildi.

Yukarıdan Aşağıya Sınıf Savaşımı

Prof. Dr. Franz HAMBURGER Mainz Üniversitesi Eğitimbilimleri Enstitüsü

Hamburg'da 18 Temmuz 2010 tarihinde yapılan halkoylamasına (referanduma) ilişkin tartışmalar ve etkileri hızla, "yaz boşluğunun" olağan görüntüsü içinde kayboldu. Belki de bu halkoylaması, demokratik bir düzende temel olan ya da öyle varsayılan inançlara ilişkin yanılsamaların da yok etmiş olabilir. Bu bakımdan halkoylamasında ortaya konan görüş, esaslarını altından çekip alan bir gerçekliğe karşı kendini korumaktadır; ortaya konan görüşe ilişkin diğer anlayışlar ise, büyük bir kinizm içinde bu sonucun tadını çıkarmaktadırlar. Hamburg'daki siyah-yeşil koalisyonunun özelliği, gerçekte, tüm çocukların birlikte okuyabilecekleri ilkokulların süresini (bunun dışında Hamburg'da da "burjuva" çocukları için katolik ilkokullar bulunmaktadır) dört yıldan altı yıla çıkartmak için gösterdiği çabalarıdır. Okul reformlarının bu ögesi ile (üç bölümlü okul sisteminin yerine, beşinci sınıftan itibaren başlayan iki bölümlü bir sistemin getirilmesi gibi diğer öğeler halkoylamasının nesnesi olmamıştır) koalisyon, toplumsal seçiciliği çoğu kez doğrulanmış olan üç bölümlü okul sistemi hakkındaki bulguları, herşeyden önce mağdur çocukların yararına olan birlikte öğrenimin daha az seçici olması için politikada hayata geçirmeye çalışmıştır. Halkoylamasının tehlikeli mesajları neydi ki, konu birden bire gündemden kaybolmuştur?

Halkoylamasının Belirsizliği

Halkoylamalarında, vatandaşların istekleri ve diğer şeyler, genel demokratik kurala uygun olarak doğrudan katılımı belirlenir. Egemenlik, sadece dört ya da beş yılda bir değil, daha sık ve çok yönlü kullanılabilir. "Biz halkız" ("*Wir sind das Volk*") sloganı bu görüşlere ivme kazandırdı. Unutulan o ki, bu istemler yalın biçimde savunulursa, sadece olağan seçim kampanyalarındaki ucuz sloganların "kabulü"nü ve demagogik istemlerin serbestçe ortaya konulmasını değil, aynı zamanda, özellikle medya tarafından biçimlendirilen kamuoyu bu durumda kendi yasalarına uyar. Bu nedenle, "doğrudan demokrasi" çok basit bir istemdir. Çoğunluk kararları çoğunluk kararlarıdır ve bu nedenle demokratik meşruiyeti hak eder, ama bunun azınlıklar için hangi bedellerle gerçekleştiği ise başka bir konudur.

Örneğin, İsviçre'de dört tane minaresi olan bir cami vardır ve yine de halkoylamasında, (ve belki de gerçek bir hayalet üzerine oylama yapıldığından ve paniğe yol açan korku en iyi biçimde hayaletler aracılığıyla oluşturulabildiğinden) olağanüstü bir islam korkusu kullanılarak ve tahrir edilerek minare inşası yasaklanabilmiştir.

Hamburg'da da altı yıllık ilkokul için propaganda hayaletlerle yürütülmüştür. Örneğin, "iyi doktorların", çocuklarının altı yıllık ilkokula gönderilmesi durumunda Hamburg'a gelmeyeceği ve bu nedenle sağlık hizmetlerinin kötüleşeceği başhekimler tarafından özenle vurgulanmıştır. Bu ajitasyonun rezil yanı, dile getirdiği çoğunluğun endişelerini, yani kendi çocuklarının öğrenimdeki ilerlemelerini engellediği söylenen çocukların kim olduklarını ayrıntılı olarak açıklamayan ikiyüzlülüğüydü. Bu nedenle, bir halkoylamasında, güçlerini özellikle kamuoyuna ulaşılabilmek için kullanabilen etkili çıkar çevreleri amaçlarını kaba bir biçimde kabul ettirebilmektedirler.

"Dirseğiyle yer açanların toplumu" sloganının hangi gruplar için geçerli olduğu açıklık kazanmış oldu – ama bu kamuoyunda daha fazla tartışılmamalıdır. En azından görünmez güçler bunun tartışılmasını engelliyor.

Demokraside Eğitim mi?

İlk PISA araştırmasından bu yana, Almanya'daki üç bölümlü/dört bölümlü (genelde "förderschule"ler hesaba katılmaktadır) okul sisteminin üst boyutta toplumsal seçici olması tartışılıyor. Seçicilik, birçok çağdaş devlette olduğundan fazladır ve eğitim sisteminin alışılmamış yapısıyla –iyi nedenlerle– bağlandırılmaktadır. Daha fazla bireysel destek talebinin sürekli yenilenmesi, bu yapıyı güçlendiriyor ve bağışık hale getiriyor. Yine de, toplumsal eşitsizliğin "mirası"nın, çocukların kaderini belirlemesi gerektiğine ilişkin demokratik bir uzlaşma da mevcuttur. Fırsat eşitliği talebi, hatta fırsat eşitliğine yönelik hadım edilmiş olsa da, demokratik toplumun temelinde yatan bir meşruiyettir. Bu nedenle hemen her politikacı düzenli olarak haksız seçiciliği eleştirmiş ve böylece –bu durumun değişmesine yönelik bir şeyler talep etmelerinden ya da bu doğrultuda bir şeyler yapmalarından bağımsız olarak– demokratik saygınlık kazanmıştır.

Hamburg'daki oluşumun özelliği, reformcu SPD tavşanı için, aslında iki ya da üç bölümlü okul sisteminin güvencesi olan ve 1970'li yıllarda Hessen'deki toplum öğretisine ve *gesamtschule*ye ilişkin tartışmalardan sonra, okul politikalarının yılanı olan CDU'nun, ilkokul süresinin ve tüm çocuklar için birlikte öğrenim sürelerinin uzatılmasını desteklemesiydi.

Bu reform politikası devrimi, okul politikasında yeni bir hareketlilik yaratabilirdi. Hamburg'un zengin semtlerinde yaşayan ve yoksul semtlere oranla halk oylamasına iki kat daha fazla katılan burjuvalar bu gelişmenin önüne set çektiler. Yeşiller, siyah-yeşil koalisyonunun yaptıklarını sineye

çektik, CDU'nun payına düşen ise, eğitim çıkarlarını etkin bir şekilde alt katmana karşı savunan zengin ve de orta tabakanın seferber olmuş kitlesi yutmadı. Örgütlü orta ve üst tabakanın gücü öylesine büyüktü ki, CDU –her zamanki gibi– bir kez daha "deney" yapılmasının gerekliliğinden söz edecek, mağdur olan ve yükselmek isteyen, yani Harz IV düzeyine düşmekten korkan orta tabakayı bireysel destek ideolojisiyle dolduracaktır –çünkü onların oylarına ihtiyacı var.

Darkafalı sınıf çıkarları, sistem açısından bunun bir çeşit mantıksallığı olduğunu düşünen görüşe karşı da kendini kabul ettirmeyi başardı. Bu görüş, çağdaş bir bilgi ve hizmetler toplumunun, toplumsal üretim ve yeniden-üretim süreçlerine katılımı sağlanamayan eğitimsiz vatandaşların büyük bir oranına uzun süre izin vermeyeceği görüşüdür. Bu nedenle, sadece işlevsel bir düşünme Hamburg'daki halkoylamasına eleştirel bir yaklaşım için yeterlidir, hatta böyle bir düşünce için demokratik değerlere dayanmak bile gerekmemektedir. "Bütünü" göz önünde bulunduran ve eğitim de dahil demokratik ilkeleri gerçekleştirmek isteyen politikalar uygulamak zorlaşmıştır.

Eğitim ve Göç Kökenlilik

İlk PISA araştırmasından bu yana, özellikle "göç kökenliliğin" eğitim mağduriyetine ilişkin çaba sarfediliyor. Başlangıçta en zekileri "yabancı çocuklarını" araştırma sonuçlarında "hesap dışı" bırakmaya çalışmışlardır, çünkü Alman eğitiminin şövenizmini bu şekilde kurtarabileceklerini inanıyorlardı (unutulmamalıdır ki, PISA, eğitimli burjuvaların, bir mitten ibaret olan lise saltanatını yıkararak, günümüze kadar süren şiddetli bir ulusal yara bıraktı), ama uluslararası karşılaştırma, diğer devletlerin göçmen çocukların desteklenmesinde daha akıllıca davrandıklarını hemen gösterdi.

Yine de kamuoyundaki politik söylem, eğitimdeki mağduriyetin özellikle göç kökenlilikle ilintili olduğuna ilişkin bir modele sıkı bir şekilde bağlıdır. Bu modelin sürekli kullanımı üç işlevi yerine getirmektedir: Birincisi, mağduriyete yönelik demokratik eleştiri gayri-meşru kılınabilmektedir, çünkü buna göre mağduriyet, yalnızca ya da herşeyden önce topluma gerçek anlamda ait olmayan göç kökenlilerle ilgilidir. İkincisi, reform baskısı büyük ölçüde hafifletilmektedir, çünkü göç kökenli olmayan çoğunluk, böyle bir kökene sahip azınlıklar için ciddi anlamda çaba sarfetmek gereksinimi duymamaktadır. Öyleyse mağduriyet, insanların bilincinde eğer göç kökenlilikle bağlandırılabilirse, o zaman ekonomik ve toplumsal eşitsizlik de bilinç dışına çıkabil-

mektedir. Böylece Hamburg'daki eğitim reformu karşıtları yabancı düşmanı eğilimlerini dışı vurma gereğini hiç duymamışlardır – öğrenmedeki gelişmeyi sözümona olumsuz etkileyen çocuklardan söz ettiklerinde, aslında herkes kimlerden bahsedildiğini zaten biliyordu. Üçüncüsü, "eğitimde mağduriyet ve göç kökenlilik birdir" modelinin sürekli kullanımı, politik ve pratik açıdan hiç çaba göstermeksizin, görüntüsel olarak toplumsal bir girişimin varolduğu kanısı yaratarak kamuoyunda saygınlık kazandırmaktadır.

İşin kötüsü, göç kökenli olsun ya da olmasın tüm mağdurlar için gerçekten eğitim reformunu teşvik edenler bile, kamuoyu önünde yaptıkları suçlamalarla bu bilinen modeli yerleşik kılmaktadırlar. Çünkü etkili olan, nasıl ve hangi amaçlarla bir şeyin kamuoyunda gündemine geldiği değil, tersine neyin hangi çağrışımlara yol açtığıdır – ustamız Luhmann bunu bize ikna edici biçimde öğretti. Örneğin çıraklık eğitimi yeri için göç kökenli gençlerin göç kökenli olmayanlara kıyasla çok daha iyi notlara ihtiyaçları var, çünkü buna karar verenler, genelde araştırma raporlarını değil, gazeteleri okumaktadırlar. Ve onlar, gazetelerden, düzenli olarak göç kökenliliğin başarımı düşürücü etkide bulunduğunu okuyorlar. Öyleyse neden böyle birisini işyerlerine alsınlar ki? Federal Hükümet'in "Entegrasyondan Sorumlu Bakanı", sonuçta okuldan ayrılan göç kökenlilerin "dramatik" boyutta mağduriyetinden söz etmeye devam edecektir. Modelin kalıcılığı, etkisinin sürekli olmasını güvenceye almaktadır – bu "kötü öğrenci" zamanlarında da böyleydi. Tehlikeli olan, göç kökenli olanlar ve olmayanların eğitimsel başarısızlıklarına aynı düzeyde yol açan durumları konu edinmektir; oysa böyle bir söylem haksızlıkları konu edinmesi gerekirdi. Doğal olarak bunu sağlayabilmek için, kimlik belirleyen bir kategori olarak göç kökenliliğin ancak tarihin o ünlü çöp yığınına atılması katkıda bulunabilir. Hamburg'daki halk oylamasının çoğunluğunu oluşturanlar, yanlış anlaşılmasına yer vermeyecek biçimde kimlerle muhatap olmak istediklerini ya da istemediklerini gösterdiler, daha açık ifadeyle, çocuklarının kimlerle okuyabileceğini ve kimlerle okuyamayacağını gösterdiler. Bununla birlikte, onlar, gelecekte de zenginlerin daha zengin ve yoksulların daha yoksul olması için önemli bir katkıda bulundular. Çünkü eğitim geleceğimizi belirlemektedir – bundan memnuniyetle söz edilir. Ama "biz" sözcüğüyle kendi geleceğinden kimin söz ettiği açığa çıkmıştır. Demokrasilerde eğitim politikaları daha da karmaşık hale geldi; bilgi toplumunda ise sınıf savaşımı eğitim alanında sürüyor.

Uzun süreli birlikte öğrenim Hamburg'da başarısızlığa uğradı

Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) Klaus BULLAN

18 Temmuz 2010'da korkular gerçek oldu: Elbe Nehri çevresi semtlerden gelen bir halk inisiyatifi, Siyah-Yeşil hükümetinin gerçekleştirmek istediği, daha uzun süreli birlikte öğrenim için küçük bir adım olan 6 yıllık ilkokulun hayata geçirilmesini durdurmayı başardı. Parlamentoda temsil edilen tüm partilerin –yani Yeşiller, CDU, SPD ve Sol Parti– onayına ve çok sayıda öğretmen, öğrenci ve veli birliklerinin, eğitim-bilimcilerin ve sendikaların da bu tür ilkokula desteğini vermesine rağmen yeterli olunamamıştır.

Reform karşıtları nitekim başarılı oldu: Çocuklar bundan sonra da dördüncü sınıftan itibaren ayrılacak. Bu sosyal bakımdan haksız ve pedagojik açıdan hatalıdır. Almanya bu pratiğiyle dünya düzeyinde ge-

niş bir zemin üzerinde tek başına kalmıştır. Hamburg, geriye dönük bir okul politikasından çağdaş bir pedagojiye yönelimin önderliğini yapabiliyordu. Ama onun yerine Walter Scheuerl, korku dolu kampanyasıyla istediğini yaptırmıştır. "Biz Öğrenmek İstiyoruz" inisiyatifi sözcüsünün arkasında çok para vardı ve hukuksal işlemlerle bir dizi güvensizlik ve korkuya neden oldu. Ne de olsa para ve sahip oldukları etki aracılığıyla kendi imtiyazlarının garanti alınması söz konusuydu. Geriye dönük bu inisiyatifin başarı nedenleri elbette çok yönlü bir niteliğe sahip. Uzun süreli birlikte öğrenimden özellikle avantajlar elde edecek olan, sosyal açıdan mağdur şehir bölgelerinde yaşayan toplumun nüfus katmanlarının, oylamaya katılım için yeterli sayıda hare-

kete geçirilmesi başılamamıştır.

Blankenese, Othmarschen ve Wald-dörfer gibi "daha iyi" şehir bölgelerinde oylamaya katılım, Rothenburgsort, Billstedt ya da Wilhelmsburg gibi en yoksul bölgelerden iki kat daha yüksekti. Buradaki birçok insan politik katılım ile değişimi gerçekleştirme umutlarını yitirmişken, daha iyi konumdaki sosyal katmanların oy kullanmaları halk inisiyatifi tarafından sağlanabilmiştir.

Birlikte öğrenimin kendi çocuklarının şanslarını azalttığı "söylevi", bu kesimlerden birçok ailede uygun bir zemin bulabilmiştir. Bunun karşısında ise adil bir okul sistemi için, fırsat eşitliği ve sosyal dengeleme için yapılan girişim, daha başlangıçta –şimdi görüldüğü gibi– kaybedilmiş bir alandı.

Bunun yanı sıra birçok insan, hükümet politikasına duyduğu hoşnutsuzluğu –Elbe Filarmonisi, HSH-Nordbank, bütçe politikası, çocuk yuvası aidatlarının yükseltilmesi, Noel ödeneklerinin kesilmesi– halkoylamasında dile getirmiştir.

Olumlu olan ise şudur: Sendikalardan, partilerden, veli, öğretmen ve öğrenci birliklerinden ve Okulu İyileştirenler Birliği'nde bulunan daha birçok kişinin oluşturduğu binlerce insanın girişimi, okullarda eşitlik tartışmasının artık geri dönüşü olmadığını göstermiştir. Şu veya bu şekilde, tüm çocukların dört yıldan daha uzun bir süre birlikte öğrenmelerinden başka bir yol yoktur. Bunun bu şekilde artık devam edemeyeceğini, son yıllarda yapılan, özellikle Hamburg'daki Pisa araştırmaları göstermiştir.

Göçmen Aile Çocuklarının Eğitim Fırsatları

Aşağı Saksonya Eyalet Meclisi Milletvekili Filiz POLAT

Çoğu göçmen aile çocuğu okulu hauptschule mezuniyetiyle bitiriyor. Çok azı liseyi başarıyor. Herhangi bir mezuniyet alamadan okuldan ayrılanların sayısı daha dramatik. Göçmen aile çocuklarının dörtte biri okulu terketmekte. Bu oran göç kökenli olmayanlardan yaklaşık üç kat daha yüksektir. Rakamlar ürkütücü. Federal Hükümet, bu bağlamda harekete geçme gerekliliği bulunduğunu –son olarak eğitim zirvesinde– bir kez da yineledi ve eğitimi yarıda bırakanların sayısını yarıya indireceğini duyurdu. Federal hükümetin hangi uygulamaları başlatmak ve özellikle bunun için ne kadar para ayırmak istediği açıklanmadı. Bu noktada neden bu kadar çok göçmen aile çocuğunun okulu herhangi bir mezuniyet alamadan terkettiğini sorgulamak anlamlı olacaktır. Genel olarak göçmen aile çocukları açısından başlangıç fırsatlarının daha kötü olduğunu söylemek

mümkün. PISA araştırması, Alman eğitim sisteminin özellikle sosyal konumları zayıf aile çocuklarını mağdur ettiğini saptadı. Dördüncü sınıftan sonra yapılan erken eleme bireysel teşvikin aksamasına yol açarak, öğrenciler, öğretmenler ve ebeveynler üzerinde, öğrenime ilişkin artan oranda baskı ve strese neden olmaktadır. Aslında bilhassa göç kökenli çocukların özel durumunun göz önünde bulundurulması anlamlı olacaktır. Dilsel eksiklikler mevcut ise, bunların ortadan kaldırılması için çok az şey yapılmaktadır. Çokdillilik gibi dilsel yetkinlikler desteklenmemektedir. Bu ihmal ne yazık ki henüz anaokulunda başlıyor. Eğitimci ve öğretmenler çoğu kez yüksek öğrenimleri sırasında interkültürel bağlamda eğitim almamışlardır ve böylece çocuklarla, ama aynı zamanda ebeveynlerle ilişki zorlaşmaktadır. Tüm bunlar çoğu zaman ailenin sosyal çevresi ile de bir bağlantı

içerisindedir.

Buna göre, ebeveynleri az eğitim almış olan çocuklar daha fazla etkilenmektedir. Bu ebeveynler çocuklarını kendileri destekleyememektedirler, ki bu, okuldaki beklentileri yerine getirememeye neden olmaktadır. Dördüncü sınıfın sonunda bir tavsiye verildiğinde ve bunun adı *hauptschule* ya da *förderschule* ise, artık çocukların bir üst okul türüne geçebilmeleri çok ama çok zordur. Lise mezuniyetinin 12. sınıftan sonra verilmesi uygulamasının birçok federal eyalette hayata geçirilmesiyle öğrenim baskısı lise ve realschulelerde de arttı, öyle ki, kural olan yüksek bir okul türüne geçiş değil, tersi durumdur. Eğitim günümüz toplumunda katılımın temel anahtarıdır. İş piyasamız daha fazla kalifiye işgücü talep etmektedir. Kalifiye elemanlar ülkede mevcut bulundu mu, ekonomi yüksek kalifiyelilerin göçünü talep etmektedir. Birçok

genç insan hayal kırıklığı yaşamakta ve iyi bir çıraklık eğitimi ve iş imkanı perspektifi görememekte. Eşit başarımlara karşın, olası bir işveren "Alman" çocuğu tercih etmesi şeklinde ortaya çıkan ayrımcılık da üzerine eklenince, bu, gençlerin kendilerini izole etmelerine ve bu toplumla özdeşleşmek istememelerine neden olabilir.

Bu nedenle toplumumuz için bu çocuk ve gençlere tekrar bir perspektif verilmesi temel bir öneme sahiptir ve daha fazla çocuğa mezuniyet alamadan okullardan çıkış verilmemesini sağlamak herkesin görevidir. Bu yüzden bu çocukların hem dilsel eksiklerini azaltacak hem de çokdillilik yetkinliklerini geliştirecek geniş ölçekli bireysel desteğe ihtiyacımız var. Öğretmenler ve ebeveynler bütün bunları daha çok desteklemeli ve politika gerekli finansmanı sunmalıdır.

Almanya'daki Göçmen Kökenli Gençlerin Durumu

Dr. Hakan AKGÜN

Yazıma genel bir durum değerlendirmesiyle başlamak istiyorum. Bu bağlamda açıklığa kavuşturulması gereken ilk durum Almanya'daki toplumun göçmen kökenli gençlere neler sunduğu ve gençlerden neler beklediğidir.

Toplumun göçmen gençlere sunduğu olanaklar listesinde şunları görmekteyiz:

❑ Zorunlu olmayan üç senelik okul öncesi anaokulu eğitiminin ardından on senelik zorunlu ilk ve ortaöğretim olanağı,

❑ Bazı eyaletlerde uygulanan ve yine zorunlu olmayan üç sene sürebilecek anaokulu çerçevesinde ve gereksinimin belirlenmesi durumunda Almaca dil destek kursları (örneğin KRV Eyaletindeki Delfin 4 uygulaması),

❑ Genelde dört yıllık ilköğretimde elde edilen başarıya göre 5 veya 6 yıllık değişik düzeylerdeki ortaöğretim kurumlarından birine devam etme olanağı,

❑ Zorunlu öğretimin sonunda elde edilen başarıya bağlı olarak bir meslek eğitimine veya yüksek öğretime hazırlık olarak ortaöğretimin ikinci kademesinde devam etme olanağı,

❑ On yıllık zorunlu ilk ve ortaöğretimi bir diploma alamadan başarısızlıkla sona erdiren gençler için sonradan değişik ortaöğretim diplomalarını alabilecekleri veya bir mesleğe hazırlanabilecekleri çeşitli yönlendirme kursları,

❑ Ortaöğretimin ikinci basamağından başarıyla mezun olarak yüksek öğretime hak kazanan gençler için sunulan ve genelde ücretli olan yüksek öğretim veya üst düzeyde bir meslek eğitimi olanağı.

Bu listeye baktığımızda seyrek olarak sunulan Almanca dil desteği dışında bütün olanaklar tüm gençlere yönelik olanaklar olup göçmen kökenli gençlere özel olmadığını görmekteyiz.

Buna karşılık bir de göçmen kökenli gençlerden beklenenlere bakalım:

❑ Zorunlu olmayan anaokuluna devam edip etmediğine ve Almanca dil becerisinin yeterli düzeyde olup olmadığına bakmaksızın genelde dört yıl olan ilköğretimde Almancayı anadil olarak getiren yerli ailelerin çocuklarıyla aynı düzeyde başarılı olmaları beklenmekte ve aynı ölçütlere göre bir ortaöğretim okul tipine yönlendirmeleri yapılmaktadır. Böylelikle çoğunluğu toplumun alt katmanlarından gelen göçmen ailelerin çocuklarının da daha çok yerli akademisyen ailelerin çocuklarının devam ettiği üst düzeyde eğitim veren ortaöğretim okullarına (Gymnasium) aynı oranda devam etmeleri beklentisi,

❑ Bütün bu ilk ve ortaöğretim dönemindeki fırsat eşitsizliği ve genelde yetersiz olan aile desteğinin sonucu olarak ancak olanaklı olan düşük seviyeli mesleklerle veya bir meslek ve iş sahibi olmadan açıkta kalmakla yetinmeleri ve hatta hoşnut olmaları beklentisi,

❑ Alman okul sisteminin tek Almanca dil becerisi üzerine kurulmuş (monolingüistik) olmasına rağmen ana dili veya aile dili Almanca olmayan birçok göçmen kökenli gençlerden de ana dili Almanca olan gençlerle aynı oranda başarı ve uyum beklentisi,

❑ Bir yandan yerli toplum onlardan Alman kültürüne yüzde yüzlük bir uyum beklerken diğer yan-

dan da göçmen aileler çocuklarının kendi kültürlerine sahip çıkmaları beklemektedir. Yukarıda dile getirdiğim ve eksiksiz olduğu savı olmayan listeleri kıyasladığımızda göçmen gençlere sunulan olanaklar ve onlardan beklentiler konusundaki dengesizlik apaçık ortaya çıkmaktadır. Genel olarak karşılaştığımızda göçmen gençler topluluğunun içinde sayıca en büyük grubu oluşturan Türkiye kökenli göçmen ailelerin çocuklarının durumu daha da zor gözükmetedir. Türkiye kökenli geçlerde Alman asıllı Rusya göçmenlerine kıyasla diğer müslüman göçmen ailelerin çocuklarında olduğu gibi dil ve din farklılığı da ortaya çıkmaktadır. Bu etmenler ise, sözü edilen gençlerin uyumunu daha da zorlaştırmaktadır.

dan da göçmen aileler çocuklarının kendi kültürlerine sahip çıkmaları beklemektedir.

Yukarıda dile getirdiğim ve eksiksiz olduğu savı olmayan listeleri kıyasladığımızda göçmen gençlere sunulan olanaklar ve onlardan beklentiler konusundaki dengesizlik apaçık ortaya çıkmaktadır.

Genel olarak karşılaştığımızda göçmen gençler topluluğunun içinde sayıca en büyük grubu oluşturan Türkiye kökenli göçmen ailelerin çocuklarının durumu daha da zor gözükmetedir. Türkiye kökenli geçlerde Alman asıllı Rusya göçmenlerine kıyasla diğer müslüman göçmen ailelerin çocuklarında olduğu gibi dil ve din farklılığı da ortaya çıkmaktadır. Bu etmenler ise, sözü edilen gençlerin uyumunu daha da zorlaştırmaktadır.

Buraya kadar dile getirileni kısaca özetlemek gerekirse genelde göçmen gençlerin, özelde Türkiyeli gençlerin üzerinde hem yerli toplum tarafından (yüzde yüz uyum) hem de göçmen toplumu tarafından (kültürel değerleri özümseme) yoğun bir beklenti baskısı söz konusudur.

Bu durum belirlemesinin ardından şimdi de neler yapılması gerektiği konusunda düşüncelerimi dile getirmek istiyorum:

❑ Öncelikle Alman okul ve eğitim sisteminin göçmen kökenli ailelerin çocuklarının sosyal ve kültürel özelliklerini dikkate alacak şekilde yeniden yapılandırılması ve bunun eksikliğinden kaynaklanan dışlanmanın giderilmesi gerekmektedir. Ö-

neğin çokdillilik ve kültürel farklılıklar sıra dışı konular olmaktan çıkıp her çocuğu kendine has becerileri ve gereksinimleri olan bireyler olarak algılayan eğitim ve öğretim yöntemleri okullardaki öğretim programlarının önemli bölümlerini oluşturmalarıdır.

❑ Yine bu bağlamda anaokulları ve okullar değişik sosyal ve kültürel özellikleri olan tüm ailelere ulaşarak onlara değer veren ve çocuklarının başarılı olması için onları destekleyen birer eğitim kurumları olarak yeniden yapılandırılmalıdır.

❑ Yerli toplumun bir kesimi tarafından gittikçe artarak uygulanmakta olan Almanca ve Alman kültürü hegemonyası durdurulmalıdır. Bu tür uygulamalar ve beklentiler göçmen gençler üzerinde ters tepkiye yol açmakta ve onların Alman dili ve kültürüne olan olumsuz tutum ve tepkilerini körüklemektedir. Artık göçmen gençlerin farklılıklarını bir eksiklikmiş gibi algılayan tutumdan vazgeçip onları oldukları gibi, bütün artı ve eksileriyle kabullenip bu toplumun eşit bireyleri olarak algılayan ve onlara bu şekilde davranmanın zamanı çoktan gelmiştir ve geçmektedir. Bu bağlamda en güncel olumsuz bir örnek kriminoloji profesörü Christian Pfeffer'in son araştırmasındaki müslüman gençlerin hıristiyan gençlerin tersine ne kadar inançlı olurlarsa o kadar uyuma karşı ve şiddet taraftarı oldukları savıdır (<http://www.kfn.de/versions/kfn/assets/fob109.pdf>).

Gewalt unter Jugendlichen Die Faust zum Gebet

05.06.2010

[Von Roland Preuß](#)

Einfach mal eins aufs Maul geben? Muslimische Jugendliche neigten umso stärker zu Gewalttaten, je mehr sie sich ihrer Religion verbunden fühlen - sagen renommierte Kriminologen.

Für die Studie zur Gewalt des kriminologischen Forschungsinstituts Niedersachsen wurden in 61 deutschen Städten und Landkreisen 15000 Jugendliche zwischen 14 und 16 Jahren befragt. (10.06.2010)
Quelle: <http://www.sueddeutsche.de/politik/gewalt-unter-jugendlichen-die-faust-zum-gebet-1.954202>

❑ Aynı şekilde gençler üzerindeki "tam Türklük" veya "gerçek Müslümanlık" beklentilerinin de onların kişiliklerini bulma konusunda "iki arada bir derede" kalmalarına yol açmakta ve özgüvenlerini sarsmaktadır.

Kısaca özetlemek gerekirse, hangi kökenden olursa olsun gençlerimize kendi yeteneklerine ve isteklerine uygun, onları oldukları gibi kabul edip kişiliklerine saygı duyulan bir eğitim ve öğretim olanağı sunalım ve tanıma olanağı buldukları kültürlerden kişiliklerine en uygun olan kültürel özellikleri benimsemelerini ve kendi özgür iradelerine bırakalım.

6.06.10

Junge Muslime: Je gläubiger, desto gewalttätiger

Die Gewaltbereitschaft junger Muslime wächst mit zunehmender Bindung an den Islam - während junge Christen weniger Gewalttaten begehen, je gläubiger sie sind. Zu diesem Ergebnis kommt der Kriminologe Christian Pfeiffer in einem gemeinsamen Forschungsprojekt mit dem Bundesinnenministerium. Auch für das Gelingen der Integration ist demnach die Religion ein Indikator: Die Gruppe junger Migranten ohne Konfession sei am besten in die deutsche Gesellschaft integriert.

Quelle: <http://www.welt.de/die-welt/politik/article7924471/Junge-Muslime-Je-gläubiger-desto-gewalttaetiger.html>

Çocuklarda Yoksulluk ve Göç

Göçmen Ailelerde Yoksul Çocuklar: Boyutları ve Risk Grupları

NRW Eyalet Parlamentosu Milletvekili (Linke) Carolin BUTTERWEGGE

Göçmen ailelerden gelen çocuk ve gençlerin ortalamasının üzerinde olan yoksullukları, her ne kadar ulaştığı boyutlar açısından çoğu kez kanıtlanmış olsa da, sonuç ve nedenleri açısından son derece az sorgulanmıştır. Göç kökenli nüfus içerisinde yoksulluk boyutları hakkında on yıllar boyunca güvenilir veriler neredeyse hiç bulunmamaktaydı, çünkü farklı nüfus istatistikleri, salt Almanları ve yabancıları ya da Berlin Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü'nün Sosyo-Ekonomik Paneli'nde (SOEP) olduğu gibi, yalnızca, Alman olmayan yerleşik nüfus içinde aynı kökene sahip en büyük grupları ele alıyordu. Ancak ilk defa 2005 yılında, resmi nüfus istatistiği, her yıl nüfusun yüzde birini anket düzeyinde inceleyen *Mikrozensus*'la (mikro nüfus sayımı), Alman ve Alman olmayan ayırmadan, göç kökenliliğe ilişkin kapsamlı bir ayırma geçmiştir. *Mikrozensus* verileri, adlandırıldığı biçimiyle, yoksulluk riski ortalaması aracılığıyla göç kökenli nüfusun %28 ile yerlilerden (2005'de %11) iki buçuk kat daha çok yoksulluktan etkilediklerini ortaya koymuştur.

Yaşları küçüldükçe genel olarak yoksulluk riskleri artan çocuk ve gençler göz önüne alındığında, daha büyük farklılıklar açığa çıkmaktadır. Federal Hükümet'in *III. Yoksulluk ve Zenginlik Raporu*'na göre (2008: 141) yoksulluk riski oranı, diğer bir ifadeyle yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip ailelerde yetişme olasılığı, 2005 itibariyle 15 yaş altındaki göç kökenlilerde, yerli yaşlılarından yaklaşık üç kat yüksektir. Ortalama olarak ilk grubun %32'si ve ikinci grubun "yalnızca" yaklaşık %13'ü geliri düşük aile gruplarında yaşamaktadır. Bu bağlamda, yoksulluk sınırı, adlandırıldığı biçimiyle net gelir eşdeğeri ortalamasının %60'ına denk düşmektedir, yani tek kişi için aylık 736 Euro.

Göç kökenli çocuklarda yoksulluktan etkilenme düzeyinin bu dramatik boyutunu Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Hükümeti'nin bir raporu da ortaya koymaktadır. Bu rapora göre, yoksulluk sınırı net gelir eşdeğeri ortalamasının yarısından azına dayanmıştır – 2005'te yalnız yaşayan bir kişi için yaklaşık 615 Euro. Rapor, *Mikrozensus*'un eyalete ait verilerinden hareketle, 18 yaş altındakilerin %35'ine denk düşen göç kökenli çocuk ve gençlerin sayısını 1,1 milyon olarak saptamıştır. Bunların %41,1'i, yani 455.000'i gelir düzeyi düşük gelirli ailelerde yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra, tüm çocuk ve gençler için eyalet ortalaması %24'tür. Yabancı pasaportu bulunan yaşı küçük çocukların yarısından fazlası, %55'i ve Alman pasaportu bulunan (ama göç kökenli olanların) üçte biri, %35'i yoksulluk içinde yaşamaktadır. Toplam olarak Kuzey Ren Vestfalya'da gelir düzeyi düşük çocukların yarısından fazlası (%60) göç kökenine

20.000'in altında nüfusu bulunan belediyelerde, 2005 yılı itibariyle, göç kökenli insanların %23'ü yoksuldur; 200.000'in üzerinde nüfusa sahip büyük kentlerde ise, bu oran yaklaşık %32'dir. Federal Hükümetin Entegrasyondan Sorumlu Bakanlığı, Almanya'da yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya bulunan nüfusun %36'sının göç kökenli olduğu ve büyük şehirlerdeki yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya kalan nüfusun neredeyse yarısının (%48) göç kökenli kişilerden oluştuğu sonucuna ulaşmıştır.

sahiptir.

Almanya'da çocuk yoksulluğu, herşeyden önce, etkilenenlerin göçe dayalı geçmişlerinden kaynaklanan konumlarına göre dağılım gösteren açık bir olgudur.

Yerel olarak ve yerleşim bölgelerinin büyüklüğüne göre de farklı yoksulluk riskleri mevcuttur. Örneğin 15 yaş altındakiler için SBG II (Sosyal Güvenlik Yasası II. Kitap) ödeneklerinden yararlanma sıklığı, Kuzey Ren Vestfalya'da, Coesfeld'de %6'dan Gelsenkirchen'de %33'e varan bir dağılım göstermektedir. Diğer yandan, göç kökenli insanların yoksulluk riski belediyelerin nüfus sayısına göre artmaktadır. Büyük kentlerde yaşayan göçmenler, kırsal bölgelerde yaşayanlardan belirgin bir biçimde daha yüksek yoksulluk riskleri taşımaktadır. 20.000'in altında nüfusu bulunan belediyelerde, 2005 yılı itibariyle, göç kökenli insanların %23'ü yoksuldur; 200.000'in üzerinde nüfusa sahip büyük kentlerde ise, bu oran yaklaşık %32'dir. Federal Hükümetin Entegrasyondan Sorumlu Bakanlığı, Almanya'da yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya bulunan nüfusun %36'sının göç kökenli olduğu ve büyük şehirlerdeki yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya kalan nüfusun neredeyse yarısının (%48) göç kökenli kişilerden oluştuğu sonucuna ulaşmıştır.

Özellikle farklı kökene sahip göçmen gruplarının farklı yoksulluk riskleri birçok yönden yeterince aydınlatılmamıştır. Göç kökeni farklı gruplara özgü bu tür yoksulluk riski ortalamaları –ki zaman içerisinde belli ölçüde ters yönde gelişmiştir– hakkında, Sosyo-Ekonomik Panel bilgi vermektedir. Ayrıca Alman Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü'nün yaptığı bir anket ve bunu temel alan Federal İstatistik Kurumu'nun 2008 veri raporu, yoksulluk sınırını aile gelir eşdeğeri ortalamasının %60'ı olarak belirlerken 2001 ve 2006 yıllarını karşılaştırmıştır. Daha önceki 2006 raporu, 1996 yılını 2004 ile karşılaştırmıştır. Böylece genel olarak 1996 ile 2006 yılları arasındaki gelişmeler belirginleşmektedir. Buna göre, başlangıçta Türkiyeli göçmenler %39 oranıyla en yüksek yoksulluk riskine sahipti; onları eski Yu-

goslavyalı göçmenler (%30), sonradan gelen Alman göçmenler (%20), Güneybatı Avrupalı göçmenler (İspanya, Portekiz, İtalya ve Yunanistan %15) ve Almanlar (%12) takip etmiştir. 10 yıl sonra yoksulluk riski en yüksek grup olarak eski Yugoslavya'dan gelen gelir düzeyi düşük göçmenler %32 oranıyla Türkiye'den gelenlerle (%26) yer değiştirmiştir; bunları, sonradan gelen Alman göçmenler (%21) ve %15% oranla, Almanlardan da (%16) daha düşük bir yoksulluk riski ortalaması bulunan Güneybatı Avrupalı göçmenler takip etmiştir.

1996'dan 2006'ya kadar, Güneybatı Avrupalı ve Türkiyeli göçmenlerin (hala yüksek bir düzeyde olan) yoksulluk riski azalırken, sonradan gelen Alman göçmenlerde ve Almanlarda biraz ve eski Yugoslavyalılarda sert bir biçimde yükselmiştir. Kuşkusuz gelinen bölgelere göre kaba bir sınıflandırma yapan bu veriler, aynı kökenden gruplar içerisindeki ciddi farklılıkların üzerine örtmektedir. Sorun, eski Yugoslavya'nın belli başlı etnik gruplarında ya da Türk kökenli göçmenlerin çoğunluğunda olduğu gibi arka planında klasik anlamda "misafir işçi" konumunda olmayan, genelde siyasal baskı görenler statüsündeki Kürtler örneğinde olduğu gibi, ulus devlet sınırlarına dayalı aynı kökenden gruplara yönelik istatistiksel bulguların net olmayan yönlerinin bulunmasıdır.

Özetle, göç kökenli aile ve çocuklarda yoksulluğun farklı yönleri değişken bir sosyo-yapısal tablo oluşturmaktadır. Bir yandan vatandaşlığa alınan Batı'nın sanayileşmiş ülkelerinden ve AB'nin batı ülkelerinden gelenlerin gelir düzeyleri yerlilerin gelir düzeyleriyle eşitlendiği –ki bu açıdan refah ve zenginlik de ortaya çıkmaktadır–; diğer yandan yelpazenin yoksulluğa yakın ucunda, eski Yugoslavya ya da Türkiye gibi üçüncü ülkelerden gelen göçmenlerden ve daha az olmak üzere, henüz 1990'lı yıllarda gelmiş olan –çoğunlukla sonradan gelen Almanları– yeni göçmen gruplara ait kişilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Son olarak da, şimdiye kadar belirtilenlerden daha yoğun biçimde yoksulluk

içinde yaşayan, ama belirli bir yerleşik nüfusa dayalı geleneksel istatistiklerin kapsamı içine alınmadığından, daha nadir olarak dile getirilen birkaç küçük göçmen grubu daha bulunmaktadır. Bunlar, henüz kalıcı statüsü bulunmayan AB-devletlerinden gelmemiş mülteciler ve de oturma için resmi evrakı olmayıp Almanya'da geniş ölçüde hakları bulunmadan yaşayan, adlandırıldıkları biçimiyle, yasadışı olan insanlardır. (Sonrasında yasadışılaştırılan insanlar). Onların yoksulluk riskleri yoksulluk araştırmaları tarafından neredeyse hiç konu edilmemektedir, çünkü bir yandan SOEP gibi aile birimini esas alan istatistikler tarafından kapsam içerisine alınmamaktadırlar ve öte yandan, belirli uluslara ilişkin çok düşük somut rakamlar ifade etmekte ve etnik-kültürel açıdan ve oturma hakları yönünden geniş bir heterojenlik göstermektedirler. Bilim dünyasında, geniş ölçüde, özellikle iltica başvurusu temelinde maddi yardım alanların, devletin neden olduğu ve ancak sınırlı ölçüde yasal işgücü piyasasına girebildikleri ya da hiç giremedikleri için yoksulluk içinde yaşadıkları konusunda görüş birliği mevcuttur. Bu nedenle yoksulluk tehlikesiyle en çok karşı karşıya kalan göçmen gruplarının yoksulluk risklerine ilişkin araştırmalara gereksinim duyulmaktadır.

Kaynakça:

Bundesministerium für Arbeit und Sozialordnung (BMAS) (Hrsg.): Lebenslagen in Deutschland. Der dritte Armuts- und Reichtumsbericht, Bonn 2008

Boos-Nünning, Ursula (2000): Armut von Kindern aus Zuwandererfamilien, in: Christoph Butterwegge (Hrsg.), Kinderarmut in Deutschland. Ursachen, Erscheinungsformen und Gegenmaßnahmen, Frankfurt am Main/New York: Campus, S. 150-173

Butterwegge, Carolin: Armut von Kindern mit Migrationshintergrund. Ausmaß, Erscheinungsformen und Ursachen, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften 2010

Hanesch, Walter/Krause, Peter/Bäcker Gerhard: Armut und Ungleichheit in Deutschland. Der neue Armutsbericht der Hans-Böckler-Stiftung, des DGB und des Paritätischen Wohlfahrtsverbands, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt 2000

Ministerium für Arbeit, Gesundheit und Soziales des Landes Nordrhein-Westfalen (Hrsg.): Sozialberichterstattung des Landes Nordrhein-Westfalen. Prekäre Lebenslagen von Kindern und Jugendlichen in Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf 2009

Çeviri: Die Gaste

İkidilli Yetiştirmek

Ebeveynlere Öneriler

Dr. Anja LEIST-VILLIS

Eğer ebeveynler farklı bir anadiline sahipse ya da yaşadıkları ülkenin dilinden farklı bir dil kullanıyorlarsa, çocuklarının ikidilli büyüebilmesi için büyük fırsatlar bulunmaktadır. Anne ve baba sürekli olarak onunla anadilini konuşacaklar, ardından eşin ya da ülkenin dili gelecektir – bu ilk bakışta basit görünmektedir. Günlük yaşamda ise, bu ülkenin pratik uygulaması bir dizi güçlüklerle karşılaşır. Birçok ebeveyn gelinen durumdan memnun değildir ve geçmişe bakarak bunu daha iyi yapmaları gerektiğini düşünmektedir. Bu açıdan ebeveynlerin çoğunu tutarsızlık değil, daha çok bunun *bi-linçsiz ve istemeyerek* gerçekleşmiş olması rahatsız ediyor.

Bu nedenle temel öneri kesin ifadeyle şu *değildir*: Ne pahasına olursa olsun tutarlı olun! Tersine, ikidilli eğitimi, öznel yaşam koşullarınıza uygun olan biçimde şekillendiriniz. Şu durumlarda *erken zamanda bilinçli* kararlar veriniz:

– *Hangi dili çocuğunuzla konuşabileceğinize ve konuşmak istediğinize karar veriniz.* Bu dil, kendinizi en derinden bağlı hissettiğiniz ve en iyi biçimde egemen olduğunuz dil –büyük olasılıkla kendi anadiliniz– olacaktır.

– *Çocuğunuzun ikidilli gelişimine ilişkin beklentilerinizi formüle ediniz:* Olabildiğince her iki dile de iyi biçimde egemen olmasını mı istiyorsunuz, yoksa iki dilden birinde temel bilgileri edinmesi yeterli midir?

– *Beklentilerinizi gerçekçi bir temele dayandırınız:* İnsanlar iki dili nadir olarak kusursuz düzeyde edinebilirler. Ortam dili olmayan bir dili edinmek, bu dili temsil eden ebeveynlerden birinin temel rolü üstlendiği yorucu bir süreç olabilir –bu amacın gerçekleşmesi büyük ölçüde ona bağlı olmaktadır. Ama diğer ortamlar ve anaokulu gibi başka etmenler de çocuğunuzun ikidilli gelişimini etkileyebilir.

– *İkidilli eğitimde kişisel kararlılığınızın kendi açınızdan ne kadar önemli olduğunu düşününüz.* Bu beklentilerinizle bağlantılıdır: Çocuğunuzun anadilini çok iyi konuşabilmesi mi sizin için çok önemlidir, yoksa çocuğunuzun bu dili edinmesi gerekliliğini kavraması mı sizin için önemlidir? Bu, özellikle, kararlı bir biçimde çocuğunuzla bu dili konuştuğunuz zaman yanıtlanabilir. Ama kendinizi ve çocuğunuzun gereğinden çok baskı altına almayınız! Kararlı olmamanın kendisi, gerçekte yaşayan ikidilliliğin bir ifadesidir ve çocuğunuzla iletişimde her iki dili de kullanmanız çok doğaldır. Bununla birlikte çocuğunuz için ikidilli bir örneksinizdir. İkidilliliğinizi canlı, doğal ve olumlu duyumsadığınız ve örnek olacak biçimde onu yaşadığınız takdirde, çocuğunuzun motive edeceksinizdir. Sonunda, bir yanda anadilinizi kullanma gerekliliğini yaratmak ile dillerinize canlı-doğal / pratik yaklaşım arasında bir ölçüm yapmak söz konusudur. Bu tür anlaşmaları çocuğunuzla da birlikte görüşüp kararlaştırabilirsiniz. Kendi memnuniyetiniz için önemli olan, bu kararları tamamen bilinçli olarak almış olmanızdır!

– *Kararsız kaldığınız durumları tahlil ediniz.* Genelde bunlar, istemsiz olarak kararsızlığa yol açan dışsal etmenlerdir. Şunların tekrar tekrar üzerinde düşünülmesi önemlidir: Hangi durumlarda çocukla ortam dilini konuşmak gerçekten gerekli oluyor? Anadilinizi, onu anlayamayan

Yakınlarınızda, çocuğunuzun iki dilde de teşvik edilebileceği *ikidilli bir anaokulu* olup olmadığına bakınız. Tek dilli anaokullarında ve okullarda ortam dilinin egemenliği, çocuğunuz açısından anadilinin önemini yitirmesine neden olabilir. İkidilli birimler de ise, her iki dil de eşit olarak desteklenmektedir. Ayrıca burada, çocuklarını ikidilli yetiştiren ailelerle ilişki olanakları doğmakta ve bilgilenme açısından karşılıklı görüşme olanakları ortaya çıkmaktadır. Ne yazık ki, bugün çok az sayıda ikidilli anaokulu ve okullar mevcuttur, sizin bunu değiştirme olanaklarınız sınırlıdır. Yine de deneyebilirsiniz, örneğin aile inisiyatiflerinde girişimde bulunarak ya da oturduğunuz yeri bu birimlerin yakınlarında seçerek. Eğer yalnızca tek dile odaklı bir anaokuluna ulaşabiliyorsanız, çocuğunuzun kaydetmeden önce orada ikidilliliğe nasıl yaklaşıldığını özellikle sorunuz.

kişilerin yanında konuşmanın nezaketsizlik olduğunu mu, yoksa –fiilen uygulanan veya öznel duyumsanan– çevre baskısı nedeniyle mi konuşmadığınızı düşünüyorsunuz? Kimi durumlarda, örneğin zaman faktörü gibi bazı pratik nedenler eğitim ilkesine uyulmasından daha mı önemlidir?

– Çocukların çoğu dillerden birini kullanmayı reddettiler. Aşamalardan geçerler. Genelde bu tutum, kararlılığınızla karşılıklı bir bağlantı içerisindedir: Çocuğunuzla bir anadilini, bir ortam dilini konuşuyorsanız, çocuğunuz açısından anadilinin önemi anlaşılabilir. O şöyle düşünür: Bu dili neden konuşayım ki? Çocuk sizinle diğer dilde konuşuyorsa, büyük olasılıkla siz artık çocuğunuzla anadilini giderek daha az konuşuyorsunuzdur – karşılıklı bağıntı! Kısa sürede *çocuğunuzun karşıt tutumuyla nasıl ilgilenilebileceğinize ve ilgilenmek istediğinize ilişkin bir strateji düşününüz* ve bunu en azından çocuğunuzun ilk yıllarında sürdürmeye çalışınız.

– Siz ortam dili olmayan bir dili ve eşiniz ortam dilini mi konuşuyor? *Hiç olmazsa ondan kendi dilinizdeki temel kuralları edinmesini isteyiniz.* Çünkü eğer eşiniz çocuğunuzla ne konuştuğunuzun anlarsa, o zaman herşeyi çevirmek zorunda kalmazsınız ve aile içinde ortam dilinin egemenliği ve böylece kararlılığın uygulanması açısından güçlükler azalır.

– *Toplumsal çevrenizin hoşgörüsünü kazanmaya çalışınız.* Arkadaşlarınızla, akrabalarınızla, komşularınızla çocuğunuzun anadilinin ve ikidilliliğinin sizin açınızdan ne denli önemli olduğunu konuşunuz. Suçluluk duymadan onların karşısında çocuğunuzla bu dili neden konuşmak istediğinizi anlatınız.

– *En sık karşılaşılan önyargıların içeriklerine kafa yorunuz,* böylece hazırlıklı olursunuz ve onlara nesnel olarak karşılık verebilirsiniz: “İkidilliliğin fazla yük teşkil ettiğine yönelik bilimsel kanıt bulunmamaktadır. Tersine kanıtlar çokça vardır. Ama dışarıdan gelen olumsuz tepkiler durumuzu elbette zorlaştırıyor.” Kendiniz için ikidilliliğin ne kadar önemli olduğunu bilincinde olunuz ve bir ailenin çocuklarıyla anadillerini konuşmalarının dünyanın en doğal olayı olduğunu biliniz. Bu bilinçle önyargılara karşı çıkmak çok daha kolay olacaktır. Çoğu kez kanınız açısından sadece şunları ifade etmek yeterlidir: “Benim için çocuğumla kendi anadilimi konuşmak çok doğaldır!” ya da “Elbette benim için en değerli dil kendi anadilimdir – sizin için kendi anadiliniz değil mi?”

– Özellikle *ikidilli olan ya da çocuklarını ikidilli eğiten*

insanlarla iletişim kurmaya çalışınız. Onlar birer rehber rolü üstlenebilirler, çünkü ikidilli eğitimin güzel ve zor yanlarını bilirler. Onlarla karşılıklı iletişim hoş ve faydalıdır – ve onların buldukları ortamda ikidillilik çok olağan bir şeydir. Ortam dilini konuşmayan, başka ifadeyle çift uluslu evliliklerde yaşayan kişilerle iletişimi, örneğin yabancı ülkelerdeki topluluklarla ya da bir aile-çocuk grubu oluşturarak kurabilirsiniz.

– Yakınlarınızda, çocuğunuzun iki dilde de teşvik edilebileceği *ikidilli bir anaokulu* olup olmadığına bakınız. Tek dilli anaokullarında ve okullarda ortam dilinin egemenliği, çocuğunuz açısından

anadilinin önemini yitirmesine neden olabilir. İkidilli birimler de ise, her iki dil de eşit olarak desteklenmektedir. Ayrıca burada, çocuklarını ikidilli yetiştiren ailelerle ilişki olanakları doğmakta ve bilgilenme açısından karşılıklı görüşme olanakları ortaya çıkmaktadır. Ne yazık ki, bugün çok az sayıda ikidilli anaokulu ve okullar mevcuttur, sizin bunu değiştirme olanaklarınız sınırlıdır. Yine de deneyebilirsiniz, örneğin aile inisiyatiflerinde girişimde bulunarak ya da oturduğunuz yeri bu birimlerin yakınlarında seçerek. Eğer yalnızca tek dile odaklı bir anaokuluna ulaşabiliyorsanız, çocuğunuzun kaydetmeden önce orada ikidilliliğe nasıl yaklaşıldığını özellikle sorunuz.

– *Önerilere eleştirel yaklaşınız.* Birileri sizden daha eğitilmiş görüne de, bu, o kişinin doğrudan tüm ikidilli gelişim ve eğitim süreçleri hakkında daha iyi bir bilgiye sahip olduğu anlamına gelmez. Unutmayınız ki, sonunda, bireysel koşullar çerçevesinde çocuğunuzun ikidilli gelişimi ve eğitiminde asıl uzman olan sizsiniz. Hiç kimse bunu sizin kadar iyi bilemez – bu nedenle asla genel yargılar tarafından (“En iyisi çocuğunuzla Almanca konuşun...”) güveninizin sarsılmasına izin vermeyiniz!

– *Çocuğunuzun dil edinimini doğumdan itibaren destekleyiniz!* Sağlıklı çocuklar dili adeta kendiliğinden öğrenirler. Bunun için özel bir desteğe gereksinimleri yoktur. Dilin önemli rol oynadığı bir çevre ise, belirleyici bir öneme sahiptir. Böylece siz ebeveynler olarak, çocuğunuzun dilsel gelişimi açısından en büyük sorumluluğu taşımaktasınız! Çocuğunuzun dilsel gelişimini, dil, vücut dili ve mimik ile iletişim kurarak, dile bir oyun gibi yaklaşarak, dil kullanımından zevk alarak ve bunu yansıtarak, çocuğunuzla defalarca konuşarak ve dil açısından iyi bir örnek olarak en iyi siz destekleyebilirsiniz.

Dr. Anja Leist-Villis yıllardır ikidilli gelişim ve eğitim süreçlerini araştırmaktadır. Düzenli olarak bu konuda bilgi attırmaya yönelik eğitim vermekte ve aile toplantıları düzenlemektedir. Villis, www.zweispachigkeit.net ve www.sprachfoerderung.info internet sitelerinin ve de “*Elternratgeber Zweisprachigkeit. Informationen und Tipps zur zweisprachigen Entwicklung und Erziehung von Kindern*” (Stauffenburg Verlag) adlı kitabın yazarıdır.

Göç Toplumunda Entegrasyon

Prof. Dr. Klaus J. BADE

Göç ve Entegrasyon İçin Alman Vakıfları Danışma Kurulu (SVR), bir entegrasyon barometresi ile bağıntılı yıllık bilirkişi raporunun ilkinin tanıttı.* En önemli sonuç: Almanya entegrasyon konusunda sahip olduğu görünümünden çok daha iyi.

Başarılı Bir Entegrasyon

Almanya göç toplumu olma noktasına erişti. Göç toplumu bir konum değil, tersine, durmaksızın her iki tarafı dönüştüren çok yönlü toplumsal ve kültürel bir süreçtir. Çeşitlilik ve farklılık, demografik nedenlerle göçteki düşüşe rağmen öznel dinamiklerle devam etmektedir. Sonuç ise, zamanın kimi tanıklarının görünürde kapasitesini aşan, yapılarıdaki ve yaşam biçimlerindeki değişimin hızlanmışlığıdır. Göç toplumuna entegrasyon, deneyimlere göre, aslında çok olağanlaşmakta ve ayrıca karmaşıklaşmaktadır da.

Yine de Almanya'da entegrasyon başarılı olmaktadır. "Bir" topluma "bir" entegre olunuş yoktur, çünkü toplum birbirinden farklı örgenlerden oluşmaktadır. SVR, bu nedenle ölçülebilir bir boyut olarak entegrasyonu, eğitim, öğretim, çıraklık eğitimi, iş piyasası, hukuksal ve toplumsal sistemlere katılım, politik süreçleri şekillendirebilme vb. gibi, toplumun temel yaşam alanlarına eşit katılım fırsatları nezdinde bir toplumsal kabul görme olarak tanımlamaktadır. Burada katılımın ağırlığı ve derecesinin farklılık göstermesi elbette mümkündür.

Bu anlamda Almanya'da entegrasyon, uluslararası karşılaştırmada da, birçok alanda giderek daha başarılı olmaktadır. Belli başlı gruplar ve alanlar istisnaları oluşturarak, kaideyi teyit eder ve bununla birlikte istisnalar uluslararası karşılaştırmada zayıflamaktadır.

Steryotip bir grup örneği, diğer farklı kökenden gruplardan gerçekten de daha yavaş ilerlemekte olan, eğitimde başarı ölçütü bazında Türk kökenli göçmenlerin entegrasyonudur. Ama burada çoğunluk hala 1960'lı ve 1970'li yılların eski "konuk işçileri" ele alınmakta ve genellikle içinden geldikleri eğitimden uzak kültürel ve toplumsal çevreler kadar, kuşaklar arası entegrasyon ve eğitim başarıları da yeterince göz önünde bulundurulmamakta: Yarıda kalmış ya da hiç mevcut olmayan ilkököl mezuniyeti ve mesleki vasıflarıyla Anadolu "konuk işçi"nin torununun lise mezuniyeti, bir Alman tramvay sürücüsünün torununun lise mezuniyetine kıyasla, eğitimde sarp ve hızlı bir yükselişin hedefinde yer almaktadır.

Bir alandan örnek: Almanya'da işsizlik göç kökenli kişilerde, aslında çoğunluk toplumundan hala bir buçuk katından fazla büyüklüktedir. Bu işsizler arasında ama salt yeterli düzeyde kalifiye olmayan göçmenler yer almamaktadır, tersine mesleki mezuniyetleri kabul edilmeyen ve Almanca bilgileri yetersiz yüksek düzeyde kalifiye ol-

muş göçmenler de bulunmaktadır. Öte yandan Avrupa'nın diğer göç ülkelerinde, örneğin Hollanda ve İsveç'te göçmenler açısından işsiz kalma riski yaklaşık üç kat daha yüksektir.

Entegrasyonun kısmen olumlu görünüşü, yalnızca nesnel olarak ölçülebilir entegrasyon göstergelerinde belirginleşmektedir. Göç toplumunun her iki tarafında, yani göç ve göç kökenli olmayan kişilerin, günlük entegrasyon yaşamını ilişkin öznel tahmin ve algılamalarında ifadesini bulmaktadır.

SVR Entegrasyon Barometresi bu açıdan şunu göstermektedir: Göç toplumunun her iki tarafı entegrasyona pragmatik açıdan ve umutlu bakıyor. Ve birbirlerine karşı yüksek bir temel güvene sahipler. Bu noktada kısmen Almanlara kendi köken topluluklarından daha çok güvenmiyorlar, hatta Almanların kendi kendilerine olan güveninden daha da çok güveniyorlar.

SVR Entegrasyon Barometresi kapsamında ilk kez hesaplanan *Entegrasyon Ortamı Endeksi* (IKI) –soruları yanıtlayanların iş piyasası, komşuluk ilişkileri ya da eğitim sistemi gibi entegrasyonun değişik alanlarına yönelik deneyimlerini ve yaklaşımlarını ölçmektedir– ihtiyatlı iyimserlik için bir neden sunmakta: 2009 yılı için IKI 0 (çok kötü) ile 4 (çok iyi) ölçü cetveli üzerinden, çoğunluk toplumu için 2,77'lik olumlu ortalamaya bir değere ve hatta göçmen toplumu için 2,93'lük bir değere ulaşmaktadır.

Bu kısmi olumlu sonuç sevinç gösteleri için henüz bir neden değildir, ama üst seviyeden yapılan Alman entegrasyon feriyatlarına ve özellikle sözüme geniş çaplı bir "entegrasyon başarısızlığı" skandallaştırmasına karşı bir görünüm sergilemektedir. Bu karanlık tablo, birkaç istisna dışında, Almanya'daki göç toplumunun grotesk bir çarpıtmasıdır.

Parçalanma Kakofonisi

Bir tarafta, olduğu varsayılan, özellikle müslüman göçmenlere ilişkin "entegrasyona yeterince açık olamama" ya da hatta "entegre edilemezlik" söylemi durmakta. Diğer tarafta göçmen kuruluşları tarafından da güçlendirilen, daha az basmakalıp olmayan, göçmenlerin entegrasyon için bitmek tükenmek bilmeyen uğraşlarını boşa çıkartan, özünde entegrasyona karşı bağışık bir çoğunluk toplumu görüntüsü çizilmekte. Her ikisi de tek taraflı ve bu nedenle hatalıdır.

SVR'in Entegrasyon Barometresi, Almanya'da göç toplumunun her iki yönünün de kendilerine ilişkin tanımlamalarını sunan görgül dayanağı bulunmaktadır. Bunlar şunu göstermektedir: Her iki tarafta da sadece ortak bir entegrasyon anlayışı değil, ayrıca entegrasyona yönelik açık bir iyimserlik hakim. Her iki taraf da entegrasyona ilişkin kestirimler pragmatik ve geniş ölçüde olumlu. Tarafların her biri %95 oranla işsizlikle mücadeleyi, eğitimin ve buna

bağlı olarak iş ve terfi fırsatlarının iyileştirilmesini, dil kursu imkanlarının artırılmasını ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını entegrasyonun önemli konuları olarak görmekteler. Göç toplumunun günlük yaşamında, göç kökenli ya da göç kökenli olmayan insanları gerçekten ilgilendiren bu konulardır, aşınmış, ama sürekli yeniden tahrik edilen inanç ve ilke sorunları değil.

Bundan başka her iki taraf da değişimsel olarak görevlerin tahsisinde benzerliğe sahiptirler. Soruları yanıtlayan göç ve göç kökenli olmayan insanlar, entegrasyon sorumluluğunun üçte ikisini göçmenlere ve üçte birini çoğunluk nüfusa yöneltmektedirler. Ama bu şu anlama geliyor: Zorunlu asimilasyon ya da sade ve huzurlu multi-kültü yaşantısı şeklindeki yanlış alternatiflere ilişkin sözüme karşıtlık, göç toplumunun pragmatik günlük yaşantısı açısından çoktan gündemden kalkmış durumda. İçişlerinde çalışan bazı politikacılar bu dönüşümü daha somut biçimde gözönünde bulundurulmalıdır.

Popüler Kültürün Bir Konusu Olarak Entegrasyon

Bugün entegrasyon nihayet politik bir popüler kültür konusu da oldu. O, giderek büyük politik biçimlendirme alanlarına rutin ve pragmatik olarak dahil edilmekte. Almanya'da göç ve entegrasyona yönelik düzenlemeler, temel öğeler açısından Avrupa'daki diğer komşularından neredeyse hiç farklılık göstermemektedir. Bugün politika da, belli başlı tarihsel gecikmeleriyle göç toplumundaki yerini almıştır. Bu bağlamda, kendini sahneye tutumuyla politika, bazen neden sonuç ilişkisini karıştırmaya ve onlarca yıl boyunca göç toplumunun barışçıl kaynaşmasını, kendisinin bu süreçteki kısmen ciddi gecikmişliğinin ve ona isteksizce uyumunun bir sonucu olarak yorumlamaya eğilim göstermektedir.

Ama bu, son 10 yılın telafi etme telaşı içerisinde, entegrasyon politikalarında, hukuken (*de jure*) ve fiilen (*de facto*) son 40 yıla kıyasla daha fazla gelişme kaydedildiği olgusunu değiştirmez. Politika uzun süren ürkek-savunma durumundan etkin bir yöne rotasını değiştirdi. Bu açıdan sağlam bir temele oturdu. Ama hala karanlık köşeler mevcut; çünkü entegrasyon ve entegrasyon politikalarında geçmişte yapılan ihmallerin sonucu göç toplumu açısından gelecek için bir yük olmaya devam edecek.

Toplumsal Gerilim Potansiyelleri

Almanya'da göç toplumunun bir entegrasyon çelişkisi bulunmakta: Göç toplumunun kısmen olumlu öz izlenimi ve entegrasyon konularıyla artan oranda pratik bir ilişkisi var. Toplumsal piramidin geniş tabanında ise hala, göç kökenli olsun ya da olmasın, kısmen bir kuşaktan diğerine devam eden entegrasyon eksikleriyle "yeni bir alt katmanın" parçası olan birçok aile bulunmaktadır. Sorunlu toplumsal çevre-

leri, Almanya'da son derece gelişmiş olan dezavantajlı toplumsal başlangıçların mirası ile kuşaktan kuşağa sabit kılınmaktadır.

Bu çevrelerden birçok gencin eksik kalan yeterlikleri, onların salt çalışma fırsatlarını engellemektedir. Ek olarak –orta vadede salt demografik nedenlerle daralan– işgücü arzını da sınırlandırmaktadır. Ve o, zaten kısmen "miras" edinilmiş toplumsal yardım bağımlılığı nedeniyle refah devletinin toplumsal bütçesini zorlamaktadır. Dahası, "Hartz IV kuşağı"nın perspektifsizliği giderek saldırgan bir öfke potansiyeline yol açmaktadır. Bu potansiyel, perspektifsiz durumlarının bilincine varan, toplumsal açıdan kaybedenlerin sayısal artışıyla yükselmektedir.

Hayal kırıklığının saldırganlığa dönüşmesinden bireysel tahrik edilebilirliğini ve kendiliğinden şiddet eğilimini doğurmaktadır. Bunların olası bir durumda, grupları aşan, çevreye özgü bir çatışma eğilimine dönüşüp dönüşmeyeceği öngörülemezdir. Fırsat eşitsizliğinin yetersiz oluşu, bu nedenle, göç toplumunda toplumsal huzur açısından bir tehlikedir. Politika, büyüyen bu toplumsal tehlikenin yeterince farkına varamıyor.

Entegrasyonun İnşa Alanı Olan Eğitimde Tıkanıklık Sorunu

Eğitimde fırsat eşitliğinden ya da göç ve göç kökenli olmayan gençlerin eğitim başarısından söz etmek henüz mümkün değil. Arka planda bir ikilem bulunmakta: SVR Entegrasyon Barometresine göre çoğunluk ve göçmen nüfustan ebeveynler gerçi genel olarak eğitimde fırsat eşitliği yönünden eşit hakları onaylamaktalar. Ama yine de, çokluk etnik bakımdan heterojen öğrenci gruplarına sahip okulların başarı düzeylerinin olumsuz olduğu kanısında ve bu nedenle kendi çocukları için farklı etnik oluşumlu sınıflara gönderme "riskini" almak istememekte. Bu, çoğunluk toplumun eğitime yönelik, gelir düzeyi yüksek ebeveynleri kadar, yükselmeyi başarmış göç kökenli aile birimleri için de geçerlidir.

Bununla birlikte bir ikilem gün ışığına çıkmakta: Eşit haklar lehine eğitim sisteminin yapı değişikliği talebi, artan heterojenlik koşullarında eğitime yönelik adreslerin karşıt tutumu üzerine geri tepmektedir.

Öğrenci bileşimindeki heterojenliğin ve okulların başarı düzeylerinin geniş ölçüde uyuşmaz olduğu kanısı devam ettiği sürece, eğitim sisteminde gerçekleşen toplumsal ayrımlaşmaya karşı etkin olarak mücadele edilemeyecektir. Bu ikilem, yalnızca, yenilikçi angajman ile, konseptiyonel, personel ve maddi yatırımlar ile heterojen okulların etkinliği artırıldığında sınırlandırılabilir.

*"Göç Toplumunu 2010. Göç ve Entegrasyon İçin Alman Vakıfları Danışma Kurulu'nun (SVR) Yıllık Bilirkişi Raporu", Berlin 21.05.2010 (www.svr-migration.de). Yazar SVR'in başkanıdır (www.kjbade.de).

Son Kullanım Tarihli Alman Yurttaşlığı mı?

Andreas KAMPHENKEL

2008 başından sonra 18 yaşını dolduran ve Alman pasaportu ya da başka bir ülkenin pasaportuna sahip olan yabancı ailelerin çocukları, iki uyruktan biri için karar vermek zorundadır. Onlar kent yönetiminden mektup alacaklardır. Karar vermek istemeyenler veya mektubu umursamayanlar 23. doğum gününde büyük olasılıkla içinde aşağıdaki söylemlerin geçeceği başka bir mektup alacaklardır: "Sizi kutluyoruz! Alman yurttaşlığınızı bugünden sonra kaybetmiş bulunuyorsunuz."

Burada sözkonusu olan ve 1999 tarihli Yurttaşlık Yasasıyla (StAG) uygulamaya konulan düzenlemeye kısaca "seçme zorunluluğu" (*Optionszwang*) denmektedir. Bu duruma nasıl gelindi?

Ön Gelişmeler

1998'den beri Federal Hükümeti oluşturan SPD ve Yeşiller koalisyonu yurttaşlık yasasının özünden yenilenmesini amaçlamıştı. Alman İmparatorluğundan kalma yurttaşlık yasası çağcıl Avrupa düzeyine çıkarılmıyordu. Almanya çoktandır Avrupa bütünleşmesine/uyumuna katılan bir göçmen ülkesi olmuştu, ama (geçerlikte olan) eski yasa türdeş Alman kökenli yurttaşlardan oluşmuş bir devletten yola çıkıyordu. Böylece eski yurttaşlık anlayışı soydaşçı-ulusaldı ve yerini aydınlıkçı-cumhuriyetçi bir anlayış almıyordu. Eski yurttaşlık yasası uyarınca ilke olarak yalnız Alman ana-babadan olan çocuklar ancak Alman olabiliyordu; bu ise "kandaşlık hakkı/hukuku" demektir. Bunun yerini "doğum yeri ilkesi" almalıydı: Anlam olarak Almanya'da doğan çocuklar, yabancı ana-babadan olmuş ve böylelikle diğer bir ülkenin yurttaşlığını edinmiş olsalar da Alman yurttaşlığını elde edebilecekler. Alman yurttaşlarının çok-uyrukluğunun ilke olarak önlenmesi yerine çok-uyruklu giderek daha benimsenmeliydi. Bunun ötesinde yabancılar, Alman yurttaşlığına sahip olmak için artık 15 yıl beklememeliydiler. Bu süreç 8 yıla indirilmeliydi.

Bu reform tasarıları 1998/1999'da CDU/CSU ve FDP muhalefetine aşırı direnişle karşılaştı. Özellikle, SPD ve Yeşiller tarafından yönetilen Hessen'deki eyalet parlamentosu seçimi döneminde CDU, Roland Koch başkanlığında çift yurttaşlığa karşı bir imza kampanyası düzenledi. Bu kampanya "sokakta" açıkça yabancı düşmanlığına dönüştü. CDU standlarında "Burada nereye yabancılar karşı imza atabiliriz?" diye soruluyordu. Bu Kampanya CDU saflarında bile populistlikle ve sorumsuzlukla eleştiriliyordu. Buna rağmen Roland Koch bu sayede az farkla eyalet parlamentosu seçimini ve Hessen Eyaleti'ni de CDU için kazandı.

Federal Senato'daki çoğunluk-azınlık

oranları değişti. CDU/CSU ve FDP Eyaletler Parlamentosu'nda çoğunluğu elde etti. Böylece SPD/Yeşiller yönetimindeki Federal Hükümet, FDP çıkışlı "seçme zorunluluğu" tasarımıyla uğraşmak zorunda kaldı. O doğrultuda muhalefet partileri (CDU/CSU ve FDP) Federal Hükümeti şu seçeneğe zorluyordu: ya "seçme zorunluluğu" ya da yurttaşlık yasasının çağdaştırılması gündem dışı! Amaçlanan yasa tasarısının özünden olabildiğince çok bölüm "kurtarabilmek" için sonuçta yeni yurttaşlık yasasına "seçme zorunluluğu" eklendi.

Yurttaşlık Yasası ve Seçme Zorunluluğu

Asıl yasal değişim § 4'te yatmaktadır. Yabancı ailelerin Almanya'da doğan çocukları 2000 yılından sonra Alman yurttaşlığını edinebilirler. Diğer önemli bir yasal değişim § 40'tır. Alman yurttaşlığını "doğum yeri ilkesi" üzerinden elde eden 1. grup çocuklar yanında bir de 2000 yılında onuncu yaşlarını doldurmamış olan ve yurttaşlığı "dilekçe üzerinden" alan 2. grup vardır. § 29 en başta, yukarıda açıklanan her iki grup için geçerli olan "seçme zorunluluğunu" içermektedir. Madde 5 uyarınca belirtilen, yerel yönetimlerin gençlere gönderdikleri bir mektuptur. § 29 ayrıca Alman yurttaşlığının yitirilmesi yanında, 3. ve 4. maddelerde Alman yurttaşlığının korunması olanağına da değinmektedir. Ama bu olanaktan, Türk pasaportlu gençlerin oluşturduğu sözkonusu olan en büyük grup genelde yararlanamayacaktır. İkinci pasaportlu/yurttaşlığı "koruma iznini" daha sonra bir daha konuşturacağız.

Yasa Özetleri

§ 4, madde 3 yurttaşlığın edinimi:

Yabancı ailelerin yurtiçinde doğan bir çocuğu Almanya yurttaşlığını elde eder, eğer ana babadan biri

1. sekiz yıldan beri yasal olarak devamlı yurtiçinde kalıyorsa ve

2. onun süresiz bir oturma hakkı varsa. (§ 4 Absatz 3 Yurttaşlık Yasası - StAG)

§ 40 b çocuklar için geçici düzenleme:

Yasal olarak düzenli ikametli 1 Ocak 2000'de yurtiçinde olan ve 10. yaşını daha tamamlamamış olan bir yabancı dilekçe üzerinden yurttaşlığa alınır, eğer doğumu sırasında (§ 4 Abs. 3 Satz 1)'in öngördüğü koşullar var idiyse ve varlıklarını sürdürüyorsa.

§ 29, madde 1 yurttaşlığın yitirilmesi:

Yurttaşlığı 31 Aralık 1999'dan sonra § 4 Abs. 3 veya § 40 b uyarınca elde eden ve yabancı bir yurttaşlığı da bulunan bir Alman yasal rüşünü <18. yaş> kazandıktan sonra madde 5 uyarınca belirtilenlere göre Alman yurttaşlığını mı yoksa yabancı yurttaşlığı mı sürdürmek istediklerini bildirmek zorundadırlar. (...)

§ 29, madde 2:

Madde 1'e göre bildirmekle yükümlü

olanlar, yabancı yurttaşlıklarını sürdürmek istediklerini açıklamalarıyla Almanya yurttaşlığını, bildirimini ilgili daireye ulaşmasıyla kaybederler. Ayrıca o, 23 yaşını tamamlanmasına kadar bir bildirimde bulunulmazsa da kaybedilir.

§ 29, madde 3:

Madde 1'e göre bildirmekle yükümlü olanlar, Almanya yurttaşlığını sürdürmek istediklerini açıklamalarıyla, yabancı yurttaşlığın terk veya kaybını kanıtlamakla yükümlüdürler. Bu kanıt 23 yaşın tamamlanmasına kadar bildirilmezse Almanya yurttaşlığı kaybedilir. (...)

(...) Şu koşullarla ki, eğer Alman yurttaşı önceden bir dilekçe üzerinden ilgili daireden Alman yurttaşlığının korunmasına yönelik yazılı bir izin sağlamışsa sözkonusu yurttaşlığı kaybetmez (Koruma izni). (...)

§ 29, madde 4:

Madde 3 uyarınca "koruma izni" –yabancı yurttaşlığın terki veya kaybı olanaksız veya çok güç olduğu durumlarda– verilmek zorundadır. (...)

"Seçme Zorunluluğu" Üzerine

İlk grup, anne veya babası yabancı olan ve anne veya babası 01.01.1982'den beri yasal olarak Almanya'da bulunan gençlerdir. Bunlar 01.01.1990'dan sonra doğmuş ve dilekçe üzerine Alman yurttaşlığını edinmiş olan gençlerdir.

Aileleri o tarihte 8 yıldan beri yasal olarak Almanya'da kalmaktadır. Yeni yurttaşlık yasasının yürürlüğe konduğu gün olan 01.01.2000 tarihinde sözkonusu çocuklar 10 yaşında demektir. Bu tarihte aileleri 18 yıldır yasal olarak Almanya'da bulunmaktadır. Bu gençler 18 yaşını tamamlayıp yasal reşitlik kazandıklarında 01.01.2008'den sonra iki yurttaşlıktan birisini seçmek zorundadırlar. Bu tarihte aileleri 26 yıldır yasal olarak Almanya'da kalmaktadır. İlk olarak 01.01.2013 tarihinde 23 yaşını tamamlamalarıyla yurttaşlığın yitirilmesi tehlikesiyle karşılaşacaklardır. O tarihte aileleri 31 yıldır yasal olarak Almanya'da yaşamış olacaklardır. 31 yıldır yasal olarak Almanya'da yaşamış olan bir ailenin çocukları böylece 23 yaşında Alman yurttaşlığını yitireceklerdir. Bu, şu anda geçerli olan "seçme zorunluluğunun" kaçınılmaz sonucudur.

Bu durum çok yüksek sayıda bir insan kitlesini ilgilendirmektedir. Federal hükümetin verilerine göre 1990 ile 1999 arası doğumlularda (yurttaşlığı "dilekçe üzerine" edinenler) 49.121 kişi olup ondan sonraki yıllarda ise (yurttaşlığı "doğumla" edinenler) bu sayı katlanarak 2006 yılı doğumlularına kadar toplam 319.473 kişiyi bulmaktadır. 1990 ile 1999 arası doğumluların %68'i Türk kökenli ve %14,5 ise ana-babası Balkan devletlerinden göçmenlerdir.

"Seçme zorunluluğunun" açtığı haksızlıklar ve ona karşı savlar

"Seçme zorunluluğu" salt yabancı

ana-babalı gençleri hedef aldığından, Alman kökenli gençler karşısında ayrımcılığa yol açmaktadır. Bu üstelik yabancı ana-babalı gençler arasına da adaletsizlik getirmektedir: Hiçbir olumsuz katkıları olmaksızın bu gençlerin bir bölümünün yurttaşlık yasasının § 29, madde 4'ü uyarınca yabancı pasaportlarını koruma hakkı –diğer gençlerin varken– bulunmamaktadır. Başka bir AB ülkesinin pasaportu olanlar, örneğin Bulgaristan veya İsviçre pasaportu, onları Alman pasaportu yanında koruyabilmektedirler. Yasaları, kendi yurttaşlığından çıkarma öngörmeyen devlet yurttaşlığı için, örneğin Arjantin, aynıysa geçerlidir. Eğer pasaportu sahiplenilen yabancı bir devlet resmen yurttaşlıktan çıkarmayı öngörüyor, ama eylemde çoktandır uygulamıyorsa, örneğin Suriye, aynıysa geçerlidir. Çağcıl/batılcı ilkelere göre –hem yasa hem de eylemde– dilekçe üzerine yurttaşlarını uyruğundan çıkarabilen bir yabancı devletin, örneğin Türkiye, pasaportuna sahip olan "şanssız" kişiler ikinci pasaportlarını geri vermek zorundadırlar, ola ki Alman kalmak istesinler. Bunlara karşın çift uyruklu ailelerden olan gençler için "seçme zorunluluğu" geçerli değildir. Ana-babadan en az birisi Alman olan çift uyruklu ailelerden olanlar iki pasaporta da sahip olabilirler.

"Seçme zorunluluğuna" ve olumsuz etkilerine karşı çok şeyler söylenebilir. En önemli argümanları şöyle sıralayabiliriz:

– "Seçme zorunluluğu" yetmiş ve oraya kök salmış, ama aynı zamanda ailelerinin anayurduna ekinsel ve duygusal olarak bağlı olan gençler, verecekleri kararla ülkelerden birini diğerine karşı tercih etmek zorundadırlar (→kimlik bunalımı).

– Alman olarak kalma durumunda olan gençlerden, kendilerini anayurtlarıyla kimlikleyen ana-babalarına karşı seçim yapmaları istenmektedir (→ aile içi sıkıntılar).

– Gençlerin genelde gelecekte de Almanya'da yaşayacak olmalarına rağmen, onlar yurttaşlık kaybıyla seçme ve seçilme haklarını, toplumsal ve ekonomik haklarını yitirip 2. sınıf yurttaş olacaklardı (→hakların yok olması).

– "Seçme zorunluluğu" sonucu gençlerin tedirgin edilmeleri ve dışlanmaları, hakların yitirilmesi yapıcı değil bozucudur (kontraproduktif), çünkü uyum/entegrasyon saygınlık ve eşitlik ister, sürekli toplumsal paylaşımından dışlanan 2. sınıf yurttaş istemez (→uyum için bir zehir).

– Toplumun giderek yaşlanması ve uzman işgücü açığı bakımından Alman toplumu, burada yetişen gençlerin kendisine yabancılaşmasını umursamak zorundadır (→Almanya'nın öz çıkarı).

Alman yurttaşlığıyla kazanılan bir Avrupa pasaportu hakkının önemi büyüktür. Onun üzerinde en başta "Avrupa Birliği" yazılıdır. Bu, bir gencin Alman pasaportuyla birlikte aynı zamanda bir AB yurttaşının bütün haklarının kaybı demektir: AB üyesi bütün ülkelerde yerleşme ve çalışma özgürlüğü, meslek eğitimi ve yüksek öğrenim özgürlüğü gibi. Üstelik Avrupa pasaportu dünya çapında yolculuğu kolaylaştırmaktadır. Yabancı yurttaşlıktan çıkışın genelde gidersiz olmadığı unutulmamalıdır.

BM Engelli Hakları Bildirgesi Göçmen Çocukları Açısından Sonderschulenin Sonunu mu İfade Ediyor?

Dr. Brigitte SCHUMANN*

*Sonderschule*lerde giden göçmen çocuklarının dikkat çeken sayısı –adları göz boyayan bir tanımla yakın zamanda *Förderung* olarak değiştirilmiştir– ulusal ve uluslararası eğitim raporlarında çoktan Alman eğitim sisteminin olumsuz bir karakteristiğine dönüşmüştür. Öğrenim engelliler için *sonderschule*lere sevk edilme riski, yabancı ülke vatandaşlığına sahip bir çocuk için Alman kökenli öğrencilerden iki kat büyüktür. BM eğitimde insan hakları rapörtörü Vernor Muñoz, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Kurulu'na sunduğu Almanya raporunda (2007), bu grubun okul sistemimizde kenara itilmesini temel alarak eğitimde fırsat eşitsizliğinin aşılması için girişimde bulunulmasını talep etti.

Bugüne kadar bu sistem nasıl işliyordu?

Herşeyden önce yoksul çocukların yüksek oranda “engelli” olarak damgalanma ve *sonderschule*lere sevk edilme riskleri bulunmaktadır. Almanya’da özellikle Türk göçmenler yoksulluk tehlikesi altındadırlar. Essen’de bulunan TAM Vakfı’nın bir istatistiğine göre (2008), KRV’de konu edilen aile birimlerinin %42,5’inin yoksulluk riski sınırının altında yaşadıkları görülmektedir. *Sonderschule*lerde göçmen çocuklarının gözden kaçmayan yaşamsal mağduriyeti, sosyal katman, okul yapısı ve eğitimde başarının yakın etkisel bir bağlantı içerisinde olduklarından yola çıkılması gerektiğini belirginleştirmektedir.

İlkokulda çocuklar, hala Alman orta toplumsal katmanın çocuklarına hitap eden genel öğrenim hedeflerini yoksul çevrelerden geldikleri için, alt toplumsal katmandan oluşlarından dolayı ve ailenin konuştuğu yabancı dil nedeniyle yerine getiremediklerinden, daha erken bir zamanda dikkat çekiyorlar. Başarıdaki mesafe çok büyümesi durumunda ve ilkokul kendi olanaklarıyla çocuklara destek veremediği takdirde, okul sisteminin seçmeci sistematiği açısından *sonderschule*ler ilgili olan kurumlardır.

*Sonderschule*ye zorunlu gönderilmenin ardından, normal okuldaki öğrencilerle olan başarı düzeyindeki ara daha da açılmaktadır. Normal okul sistemine doğru fiilen hiçbir geçişlik bulunmadığından, *sonderschule*lere sevk uygulaması “fırlatılması” olarak tanımlanabilir. *Sonderschule* sürecinin sonunda, eğitim yoksulluğu üzerinden *sonderschule* öğrencilerinin yoksul konumları pekiştirilmektedir. *Sonderschule*lerin düşük öğrenim başarılarına ve olumsuz etkilerine ilişkin tüm bilimsel bulgulara rağmen, yine de

Bildirge’nin 24. maddesinde engelli ve engelli olmayan çocukların birlikte öğrenim görme hakkı talep edilmektedir. Hiçbir çocuk engelliliği nedeniyle genel okul sisteminden dışlanamaz. Bu, aynı zamanda, ifade edildiği şekliyle, öğrenim engelli çocuklar için de geçerlidir. Tüm devlet kurumları, bu bireysel hakkın gerçekleştirilmesi yönünde çalışmakla yükümlüdür. Tekil durumlar için, genel eğitim sisteminde özel destek gereksiniminin yerine getirilmesi amacıyla uygun önlemler almaları gerekmektedir. Eyaletlerin görevi, seçmeci okul sistemini içselleyici bir okul sistemine dönüştürerek geliştirmektir.

normal okul ve *sonderschule* öğretmenlerinde, “koruma ve bakım yeri” olarak bu okul türünün olumlu bir tasarımı yerleşti. Çoğu öğretmen, *sonderschulenin*, çocukların genel eğitim okullarındaki başarısızlığının ardından onları “doğrultabileceğini” ve olumlu, genel ve başarıya odaklı bir öz tasarımı geliştirmelerini başaracağına inanmaktadır.

Sonderschuleler utandırmakta ve özalgılayışa zarar veriyor

Öğrenim engelli okullarındaki öğrencilerin *sonderschule* statülerinin yarattığı etki üzerine yapılan bir ampirik çalışmada, bu koruma ve bakım yeri savı çürütülebildi (Schumann 2007). 197 öğrenci ve bir o kadar ebeveyn, yazılı olarak soruları yanıtladı, 4 öğrenci ve 10 ebeveyn ile de söyleşi yapıldı. Gerçi *sonderschulenin* başarıdaki düşük beklentiler ve *sonderschule* öğretmenleri tarafından verilen bireysel destek nedeniyle yükün hafiflemesini ve kendini iyi hissetme etkisini beraberinde getirdiği kanıtlanabildi. Öğrenci ve ebeveynlerde büyük bir görüş birliği ise, her iki grup için bu okulun ağır bir utanç çatışması ürettiği yönünde açıklık kazandı. *Sonderschule*ye gidildiği için duyulan utanç, çocukların günlük yaşamdaki tutumlarını belirlemede ve onları, durumu gizlemeye, başka ifadeyle düşük öğrenci statülerini inkar etmeye zorlamaktadır. Özalgılayış üzerinde bu boyutlara ulaşan etki ve somut tutum ile, en azından tehlike altında bulunan ya da zedelenmiş bir öz izlenim çıkarılması yapılabilir. Bunun ötesinde, ilgililer, olumsuz bir anlam içeren *sonderschule* öğrencisi imajını tamamiyle kendi tasarımlarına haline getirme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar.

Öğrenci ve ebeveynlerle yapılan anketler –araştırmada çoğunluk Türk kökenliydi– hemfikir olarak, göç kökenli çocukların utanç duyumsamalarını sindirmekte ve toplumsal mahcubiyet koşullarında kendi kendilerini kabul etmekte çok zorlandıklarını göstermiştir. Zira ebeveynlerinin, Alman kökenli öğrencilerin ebeveynlerine

kiyasla, *sonderschule*de bulunulma nedeniyle daha sık ve yoğun olarak utanç duydukları saptanmıştır. Yenilmişlik, değersizlik ve çaresizlik duyguları, neticede, anne babanın gözünde başarısız olduğu ve tamamıyla kabul görmediği algılamasıyla acı bir biçimde artmaktadır. Öte yandan, çocuklarının etnik azınlık statüsünün yanı sıra olumsuz *sonderschule* öğrencisi statüsüne de katlanması gerektiği ve böylece çift kenar grup durumuna maruz kalacağı gerekçeli korkusu, göç kökenli ebeveynlerin tepkilerini açıklamaktadır.

Araştırma ayrıca göçmen kızlarda ve erkeklerde utancın aşılmasına yönelik biçimlenmiş, cinsiyete dayalı farklılıklara işaret etmiştir. Göçmen kızlar etkin bir rahatsızlık baskısı yaşamakta ve bu baskıyı kendi kendilerine yöneltmekte, göçmen erkekler ise, öfkeli tepkilerle ve saldırgan davranışlarla bu utanç ile olan temaslarından doğan yükü hafifletmeye çalışmaktadır. Kabul görme gereksinimlerini olumlu yönde giderme imkanları bulunmadığı takdirde, verili sosyal normlarla çatışma içine girebilirler.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Bildirgesi yeni talep ediyor?

Bildirge, Aralık 2006’da Birleşmiş Milletlere üye ülkelerin katıldığı genel kurulda kabul edildi ve 26 Mart 2009’da Federal Meclis (*Bundestag*) ve Federal Eyalet Temsilcileri Meclisi (*Bundesrat*) tarafından onaylandıktan sonra hukuken bağlayıcı olarak Federal Cumhuriyet, Federal Eyaletler ve belediyeler için yürürlüğe girmiştir. Bildirge’nin 24. maddesinde engelli ve engelli olmayan çocukların birlikte öğrenim görme hakkı talep edilmektedir. Hiçbir çocuk engelliliği nedeniyle genel okul sisteminden dışlanamaz. Bu, aynı zamanda, ifade edildiği şekliyle, öğrenim engelli çocuklar için de geçerlidir. Tüm devlet kurumları, bu bireysel hakkın gerçekleştirilmesi yönünde çalışmakla yükümlüdür. Tekil durumlar için, genel eğitim sisteminde özel destek gereksiniminin yerine getirilmesi amacıyla uy-

gun önlemler almaları gerekmektedir. Eyaletlerin görevi, seçmeci okul sistemini içselleyici bir okul sistemine dönüştürerek geliştirmektir. Bu bağlamda uluslararası hukuk profesörü Eibe Riedel’in hazırladığı hukuksal bilirkişi raporu “Uluslararası Engelli Hakları Bildirgesi’nin etkileri ve Alman eğitim sistemi üzerindeki kendi ölçütlerine dayalı protokolü”ne işaret edilmiş olsun. Riedel bu raporu, Birlikte Yaşamak-Birlikte Öğrenmek Federal Çalışma Topluluğu’nun ve Alman Toplumsal Birliği (SoVD) için hazırladı.

Siyaset nasıl tepki gösterdi? Ne değişti?

Alman Federal Eyaletler’in çoğunda bugüne kadar utarılacak derecede az şey değişti. Okul yasaları yalnızca Bremen ve Hamburg’da uygulandı. Birçok ebeveyn, özellikle göçmenler, hala okul idareleri tarafından BM Bildirgesi’ne göre çocuklarının sahip oldukları haklar konusunda bilgilendirilmediler. Gelecek için birçok eyalet, ebeveynlere, çocuklarına nerede özel eğitim desteği verilmesini istedikleri yönünde bir seçim hakkı tanımayı düşünüyor. Ama ebeveynlere tanınan bu hakkın da bir pürüzü bulunmaktadır; veli görüşmeleri sırasında bu yeniden sınırlandırılabilir.

Öte yandan bu şekilde zararlı *sonderschule* sistemi, genel eğitim birimlerinde birlikte öğrenmeye karşı alternatif olarak sürdürülebilir ve meşru kılınabilir. Ayrıca pahalı *sonderschule* sisteminin finans edilmesi nedeniyle, normal okul sisteminde daha iyi bir özel destek için gerekli yatırımların gerçekleştirileceği tahmin edilebilir. Pratikte şu an, dava açma tehdidinde bulunan ebeveynlere genel okul sisteminde okul denetimi tarafından bir yer tahsis edilmektedir. Genel kural olma olasılığı taşıyacak bir hüküm verilmesinden ve kamuoyundan da korkulduğu için adli çekişmelerden kaçınılmaktadır. Genelde göçmen veliler okul dairelerine karşı bu konumlanış imkanına sahip değiller. Bu nedenle, örneğin bilhassa göçmen örgütleri tarafından danışma hizmeti almaları, bilgilendirilme ve desteklenmeleri önemlidir.

* Yazar, aynı zamanda “*Ich schäme mich ja so! Die Sonderschule für Lernbehinderte als Schonraumfalle*” (Bad Heilbrunn 2007) doktora tezini yayınlamıştır. Brigitte Schumann, resmi kurumlar tarafından engellendikleri ya da çocukları için hukuksal taleplerini kabul ettirmelerinin güçleştirildiği durumlarda, göçmen velilere yazarlık faaliyetleriyle destek olmaktadır.

Sarrazin Yeni Kitabını Piyasaya Sürecek

Berlin, 16 Ağustos 2010

Almanya'da yaşayan Türkleri ve Arapları eleştirmesi ile sıkça gündeme gelen Almanya Merkez Bankası Yönetim Kurulu Üyesi Thilo Sarrazin, hükümetin uyum politikasını eleştirdiği "Almanya kendisini ortadan kaldırıyor" (*Deutschland schafft sich ab*) adlı yeni kitabını piyasaya sürecektir. Alman Yayıncılar Kurumu tarafından yapılan açıklamada, Sarrazin'in yeni kitabını 30 Ağustos Pazartesi günü Berlin'de, kadın hakları savunucusu ve sosyolog Necla Kelek'in tanıtacağı belirtildi. Berlin eyaletinin eski Maliye Bakanı da olan Sarrazin, son olarak Darmstadt kentinde Haziran ayında katıldığı bir toplantıda, Almanya'da eğitimsiz yabancıların sayıca fazla olmasının toplumu gittikçe "aptallaştırdığını" öne sürmüştü ve "Doğal yollardan, gittikçe daha da aptallaşyoruz. Türkiye, Ortadoğu ve Afrika'dan gelen göçmenler diğer ülkelerden gelen göçmenlerden daha eğitimsiz" şeklinde konuşmuştu. Daha önce de Türk ve Arapları hedef alan açıklamalar yapan Sarrazin hakkında Berlin'de yaşayan bazı Türkler suç duyurusunda bulunmuştu.

Deutsche Welle, 28 Haziran 2010

Göçmenlere Zeka Testi Tartışması

Alman Hristiyan Demokrat Birlik partisinin (CDU) Berlin Eyalet Teşkilatı İçişleri Politikaları Sözcüsü Peter Trapp, "Bild" gazetesine verdiği demecinde, "Almanya'ya göç etme kriterlerinin ülkeye fayda sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini" savundu. Trapp, Almanya'ya gelecek göçmenlerde aranması gereken şartlar arasında, "iyi bir mesleki eğitimin yanı sıra göçmen adaylarına bir zekâ testi yapılmasını" saydı.

Bildunterschrift: Großansicht des Bildes mit der Bildunterschrift: Hristiyan Sosyal Birlik Partili (CSU) Avrupa politikaları uzmanı Markus Ferber

Hristiyan Sosyal Birlik partili (CSU) Avrupa politikaları uzmanı Markus Ferber de zekâ testi önerisini benimsedi. Ferber de Bild gazetesinde yer alan demecinde, Kanada'yı örnek göstererek, göçmen çocuklardan Kanadalı çocuklara oranla daha yüksek zekâ düzeyi istendiğini söyledi.

Türkçe Yanlışları II

Bu sayıdaki "Türkçe Yanlışları" üzerine olan makaleme başlamadan önce, "Die Gaste"nin 12. sayısındaki (Mayıs-Haziran 2010) ilk makalemde değindiğim bir konuyu biraz daha geniş açıklamak istiyorum; zira bazı yanlış anlamalar olmuş.

İlk makalemde "**anadil**" kelimesinin hangi anlamda kullanıldığını açıklarken, örnek olarak "**Latince**"yi göstermiş ve Fransızca, İspanyolca, İtalyancanın Latince'den üretilmiş diller olduğunu yazmıştım. Yalnız bu "üretme" tabii ki –"Esperanto"da olduğu gibi– yapay bir üretme değildir. Roma İmparatorluğu topraklarında yaşayan insanların yüzyıllar boyunca **anadil Latince'den**, daha doğrusu halkın konuştuğu "**kaba Latince'den**" (*Vulgärlatein*) ürettikleri Romen dilleridir. Bugün dokuz Romen dili vardır ve bu diller, Hint-Avrupa dillerinin bir alt grubunu oluşturmaktadır. Umarım, bu açıklamayla yanlış anlaşılmalara önleyebilmişimdir.

Bugünkü makalemde ise bazı imlâ yanlışlarına değineceğim. Adı geçen imlâ yanlışları, **yazılışı aynı** olan bir **kelimenin vurgusu** veya hecelerin uzun ya da kısa yazılıp okunması **sonucu aynı anlamlara** geldiğinin gözardı edilmesine dayanmaktadır. Türkçeye has bu özellik birçok kimse tarafından ya bilinmediği, ya da önemsenmediği için, imlâ yanlışlığı ile **anlam yanlışlığı** yapılmaktadır.

Gazete ve dergilerde sıkça rastlanan bu imlâ yanlışlarından biri "+da/+de" ekidir. Ekin önündeki "artı" işareti bu ekin yalnız isimlere geldiğini gösterir. Bilindiği gibi, bu ek yer gösteren bir durum ekidir (*Lokativ*), onun için **isimle beraber yazılır** ve **vurgu bu ekin üstündedir**: okul*dá* (*in der Schule*), ev*dé* (*zu Hause*).

Türkçede "dahi" (*auch*) anlamına gelen "da" / "de" ise kendi başına bir kelimedir. Bu anlamdaki "da" / "de" isimden ayrı yazılır ve vurgu "da" ve "de"nin üzerinde değil, bu kelimedenden önce gelen kelimenin veya önce gelen kelimenin son hecesinin üstündedir. Örnekler:

"**Bén** de sık sık tiyatroya gidiyorum." (*Auch ich gehe oft ins Theater.*)

"Yarın **ablán** da bizimle gelebilir." (*Morgen kann auch Deine Schwester mit uns kommen.*)

Durum eki "+da/+de" ile "dahi" anlamına gelen "da" / "de" arasında başka farklar da vardır. "Dahi" (*auch*) anlamına gelen "da" / "de" kendi başına bir kelime olduğu ve kendinden önce gelen **kelimedenden ayrı yazıldığı** için, yalnız küçük ses uyumuna göre, yani yalnız "**da**" / "**de**" olarak kullanılır.

Durum eki olan "+da/+de" de küçük ses uyumuna göre kullanılmakla beraber, **isimlerle beraber yazıldığı** için, isimlerin son harfinden de etkilenir ve eğer bu son harf **sert ünsüzse** (**ç, f, h, k, p, s, ş, t**), o zaman **d => t** olur. Hangi ünsüzlerin "**sert ünsüz**" olduğunu şu tekerleme ile kolayca ezberleyebilirsiniz: "**Efe Paşa çok hasta!**"

Ama ne bu kural, ne de hangi ünsüzlerin "**sert ünsüz**" olduğu bilinmediği için, bu "durum ekinin" yazılışında sık sık imlâ yanlışlığı yapılmakta, örneğin Hamburg'**da** yerine "**Hamburg'ta**" yazılmaktadır.

Gazetelerde sık yapılan ve yazılışı aynı olduğu halde, hecelerin "düzeltme işareti" ile yazılıp yazılmamasına ve uzun ya da kısa okunup okunmamasına dayanan başka bir imlâ yanlışlığı da "hala" (ältere oder jüngere Schwester des Vaters) ile "hâlâ" (noch immer / immer noch) kelimelerinin karıştırılmasına dayanmaktadır. Burada "**yazılışı aynı**" demek, **aynı harflerle** yazılıyor demektir; zira bu iki kelime arasındaki **anlam farkı düzeltme işareti** ile **yazılı olarak** da belirtilmektedir. Böyle olduğu halde, gazetelerde "hâlâ" (*immer noch / noch immer*) genellikle düzeltme işareti kullanılmaksızın yanlış yazılmaktadır.

Diğer taraftan "hala"nın (ältere oder jüngere Schwester des Vaters) düzeltme işareti ile yazılmasına hemen hemen hiç rastlanmamaktadır. Onun için bu imlâ yanlışlığı tek yönlüdür, denebilir.

Bence, Türk gazetelerindeki gerek imlâ yanlışları, gerekse dilbilgisi yanlışları bilimsel araştırmalara konu edilmeli ve böylece önlenmeye çalışılmalıdır. Bildiğim kadarı ile, gazeteciler Türkçe dil sınavından geçmemektedirler. Türk gazetecilerine Türkçe dil sınavı şarttır! Ayrıca imlâ kılavuzları, yasal olarak uygulamaya tâbi tutulmadığı sürece geçersizdir. Bu önerilerim **bilgi toplumunun** vazgeçilmez unsurlarıdır ve "**bilgi toplumu olalım**" anlamına gelmektedir.

Son yıllarda sık sık "dil kirlenmesinden" bahsedilmektedir, ama "dil kirlenmesi" diye bir şey yoktur, ama dillerin ölmesi vardır. Dil yanlış konuşula konuşula, yanlış yazıla yazıla hastalanır ve sonunda ölür. Bunun örnekleri çoktur. En çabuk ölen diller, yalnız konuşulan, yani yazı dili olmayan dillerdir. Eğer anadilimiz Türkçenin zamanla ölmesini istemiyorsak, **yanlış konuşmayalım** ve **yanlış yazmayalım!**

İçinde yaşadığımız çağ, kimi düşünce akımları tarafından –bir sürecin bitmiş olduğunu ama yeninin henüz daha tam oturmadığını tanımlayan “sonrası” veya “ardından anlamında– “post” ekiyle sıfatlandırılmaktadır. “Post-modernite”, “post-demokrasi” veya “post-milliyetçilik” ve “post-kimlik-çağı” bugünkü toplumların toplumsal karakteri ve siyasal yapılanması ile ilgili sadece bir bilimsel belirleme arayışını değil, geçmişten kopulduğunu ve yeni bir çağa girildiğini iddia eden topyekun bir bakış açısını ifade etmektedirler. Yakından incelendiğinde bu bakış açılarının yanlış gerçeğin orantılı bilinci manasında ideolojik karakteri görülebilir.

Marx, burjuva ideolojisinin tarihsel-leştirmeyi çok sevdiğini, her toplumsal ve dini tarz ve biçimin tarihsel, yani geçici, yani izafi olduğunu iddia ettiğini söylemişti. Sadece burjuvazinin kendi tarihinin mutlak olduğunu, tarihin evrilerek burjuva liberalizminde doruk noktasına ulaştığını ve artık değişmez bir karakter aldığını iddia ettiğini açığa çıkarmıştı. Gerçekten de kapitalizm tarihi boyunca, liberal ideolojinin kendisini mutlaklaştırma, ebedi ilan etme çabalarına, –ehven-i-şer tarzında– “kötüler arasında en iyisi” olduğuna dair övgülere sıkça rastlanır. En son örneğini, 21. yüzyıla girerken, Francis Fukuyama’nın “reel” sosyalizmin çöküşünü kapitalist toplumun zaferi olarak kutladığı “tarihin sonu” tezinde gördük. Fukuyama’nın asıl mesajı, etraflıca detaylandırarak sunduğu “sınıflar mücadelesinin sonu” ve bunun doğrudan sonucu olarak “devrimler çağına kapandığı” iddiasıydı. Artık pazar ekonomisi ebedi ve büyük ölçüde uyumlu düzen ve onun belirlediği toplumdaki çelişkiler iyileştirme çabaları ve kabul görmek için uğraşan kimlik mücadeleleri tarafından düzeltilebilecek antagonist olmayan sürtüşmelerdi. Bu tezin dünya politikasında emperyalist emellere hizmet eden boyutunu ise, muhafazakar-liberal Huntinton ifade etmişti. Artık sınıflar mücadelesi, ekonomik-toplumsal çatışmalar ve ideolojik savaş dönemi bitmiş, yerine tırnaklarına kadar silahlanmış medeniyetlerin kimlik savaşları geçmiş, bu savaş haritasında ise asıl cepheyi insan hakları, demokrasi ve pazar ekonomisi kalkanlı “batı” ile arkaik değerlerinde direnen “islam-Çin şebekesinin” başını çektiği “dünyanın gerisi” oluşturmaktaydı.

İlginc olan, özünde benzer bakış açılarının sadece muhafazakar liberalizm tarafından değil, “sağ” ve “sol” kavramlarının ömrünün bittiğini iddia eden ve sosyal-demokrasiyi “üçüncü yol” üzerinden yenilemeye soyunmuş Beck’in “ikinci modernite”, “riziko toplumu” ve “kosmopolitik demokrasi” gibi tasarımlarında, Giddens’in “post-geleneksel toplum”, “yaşam tarzı politikaları” belirlemelerinde de savunulmasıdır. İkinin de siyasi çatışmaya değil, diyaloga dayalı diye düşündükleri ve “radikal politika” diye sundukları, aslında radikal politika olmaktan çok uzaktır. Çünkü ikisi de sosyal demokratlara “kapitalizmin alternatifsiz olduğunu” kabul etmelerini önermektedirler. Mevcut iktidar ilişkilerini sorgulamayan radikal politika ise, düşünülemez. Nihayet Schröder ve Blair’in “üçüncü yolu” da, Kohl ve Thatcher’in dahi gerçekleştirilemeyeceği oranda, “sosyal devlet” budaması ve “hakların yükümlülükle” eşitlenmesi söylemiyle otoriter disiplin stratejileri şeklinde gerçek-

leşmiştir.

Benzeri bir söyleme, tüm farklılıklarına rağmen bugünün “komünisti” olduklarını iddia eden Badiou, Holloway ve Negri’de de rastlıyoruz. Üçü de parti ve devlet formatında siyaset çağının sona erdiğinin, radikal politikanın devlet dışında ve devlete “mesafeli” direniş odakları yaratması gerektiğinin, “reel-sosyalist” devletlerin çöküşünden çıkarılması gereken dersin “kapitalizme karşı mücadelenin anlamsızlığı” olduğunun propagandasını yapıyorlar. Direniş, bu dünyadan ve onun toplumsal-ekonomik-kültürel iktidar ilişkilerinden kaçışa dönüşüp soyut “bir başka dünya mümkündür” desturuna indirgeniyor. Bu somut ilişkileri iktidar aracılığıyla değiştirme hedefinden vazgeçiliyor, dolayısıyla Hegel’ci anlamda söylemek gerekirse “belirli olumsuzlama” yada “olumsuzluğun olumsuzlanması” hareketinden vazgeçiliyor. Kopuş, kendi içinde çeşitlilik diyarı olan “multitüde”nin belirsiz üretkenliğinden veya “kitlelerin öz örgütlenmelerinin” devlet-dışı yapıcılığından bekleniyor.

Göçmen kimliği mi?

Pekala tüm bunların “göçmenlerle” ilgili ne? Politikanın, antagonist çelişkileri dillendirip çözüme doğru sürüklemeye çalışan bir alan olduğu ve çatışmasız bir politik sahanın düşünülemediği fikrinden vazgeçilip, konsensüs ve diyalog tarafından belirlenen bir harekete indirgenmesinin doğrudan sonuçlarından birisi olarak kimlik politikaları ortaya çıkıyor. Dünya genelinde bugünün çatışması olarak sunulan “liberal demokrasi/fundamentalizm” çatışması, toplumsal çatışmaları kültürel kılıfta sunan kimlik politikalarının bir örneği. Dünya politikasına “demokrasi/fundamentalist terörizm” ikilemi olarak yansıyan kimlik politikaları, örneğin Almanya’da, ulusal devlet sınırları içerisinde, demokrasi ve insan haklarına uyan “Almanlar”, geleneksel arkaik değerlere bağlı anti-demokratik kültürlerin taşıyıcısı “yabancılar” (“göçmenler”) tarzında kurgulanıyor. Demokrasiyi öğrenmesi gereken “müslümanlar” ise, kültürel politikalarla ötekileştirilenin son dönemdeki en çok sevilen nesnesi. Ancak “müslümanlar” sadece kurban olan bir nesne değil, “kendilerinin” örgütleri de, aktif olarak toplumsal ve politik olanın kültürelize edilişi sürecini örgütleyen ve bundan kazanç sağlayan aktif birer öznelere.

Bu kültürelizasyon stratejilerinin en basit örneklerinden birisi, özellikle 90’lı yıllarla birlikte çeşitli devlet kademelerinde ve istatistiklerde verilen “müslüman” sayıları. İslam’da kilisedeki gibi “üyelik” olmadığına göre, bu sayılara nasıl ulaşıldığı belli: Müslümanlığın sözde egemen ideoloji olduğu düşünülen ülkelerden gelenler müslüman. Bu sözde “bilimsellik”, Almanya’da sayıları çeşitli kaynaklara göre 3-5 milyon arasında değişen “müslüman” üretmek basit. Bu “müslüman” örgütlenmelerinin de

Göçmenler Hangi Takımdan? Kimlik politikaları ve dünya futbol kupası

Prof. Dr. Gazi ÇAĞLAR

bir hayli işine gelen basit bir kültürelizasyon tekniği. Yine bir başka örnek, üniversitelerdeki “araştırma” ve tezlerin kavram stratejisi: Eskiden mesela “yabancıların”, “Türk gençlerinin” şu veya bu sorunu diye adlandırılan tezler, artık “müslüman gençlerin” çeşitli sorunları vb. şeklinde sunuluyor, araştırılıyor. Kültürleştirme politikalarında diskursların adlandırılmasını değiştirmek, önemli bir yer tutuyor. Nesnenin adı değiştirilince onunla kurulan ilişki de farklılaştırılıyor: Nesne karşısındaki sorumluluk, bastırılıyor.

“Misafir işçilerin”, “göçmen” adını almaları da basit bir isim değişikliği değil sadece: Tipik bir Almanya üretimi olan “Gast-Arbeiter”in tüm paradoksisine rağmen -hiç bir kültürde misafirin çalıştırıldığı görülmemiştir - içerdiği gerçek, ekonomideki antagonist emek-sermaye çelişkisinin bir tarafını ifade eden “işçi” deyimini. İşçinin sorunlarını ve dünyasındaki çelişkileri ifade eden politikaların hedefi ve karşısı, basit dille ifade etmek gerekirse sermaye ve düzeni. “İşçileri”, bir çeşit “sınıf atlama” havası vererek “göçmen” ilan edince, gerçek hayatın bu ekonomik toplumsal çelişkisinin de üstü örtülüyor, göçmenlerin mücadelelerinin hedefleri kültürlerinin “tanınması” taleplerine indirgeniyor. Bu taleplerin muhatabı ise, artık sermaye değil, devlet ve hükümet. Göçmenliğin, “yabancılık” kavramını modernize ettiği düşünülebilir. Ancak “yabancılık” kavramında da, somut insanların devlet yasaları eliyle yabancılaştırılması ve bu tarz devlet ve iktidar yapılanmalarına karşı direnişler gizlidir veya davetlidir. Göçmenlikle ilgili talepler ise, kimlik kabul ettirme mücadeleleri kisvesine sıkıştırılmaya elverişlidir. Hele göçmenler, “müslümanlaştırılır”, “katolikleştirilir”, “budistleştirilirse”, devlet-ulusun zaten sürekli çatışmalı olan kendi kimliğini de yenileyerek geliştirildiği asimilasyon stratejileri karşısında direnç kaynağı kalmaz: Etnisist ulusal ideolojilerde ve milliyetçiliklerde örneğin “Türk”, “İtalyan”, “Rus”, “Almanlaştırılmaz.” Ama nasıl ki katolikler ve protestanlar Alman ulusal kimliği altında kendilerini tanımlıyorlarsa, “müslümanlar” da pekala bu kimlik çatısı altında “entegre” edilebilirler. Gerçekte ise göçmenler, burjuva-kapitalist düzenin en etkin entegrasyon aracı olan ekonomide en az entegrasyonu yaşıyorlar. Bunu görmek için, çalışma, sosyal yardım, işsizlik, eğitim istatistiklerine kısaca bir göz atmak yeterli.

Kültürelizasyon stratejilerinin karanlık yüzü ise, kendi “öz kimliğini” savunmak üzere yola çıkan ve Avrupa’da giderek güçlenen sağ-ırkçı-faşist akımlardır. Politika sahnesi, kimlikler cümbüşünün tanınma taleplerine indirgenince, ırkçı faşizmin hortlamasına da davet çıkarılmış olur.

Dünya futbol kupasında Alman kim?

“1990 yılında (Federal) Almanya’nın Dünya Kupası şampiyonu olduğu kadroda ülke dışında doğmuş ve farklı kökenli tek bir oyuncu dahi bulunmuyordu. 1996’da

Avrupa Şampiyonu olduklarında ise Mehmet Scholl ve Fredi Bobic, Türk ve Sloven köklerini temsil ediyorlardı. 2002 Dünya Kupası finalini oynadıklarında da sayı değişmemişti. Klose ve Asamoah. Euro 2008’de ise bu sayı 7’ye yükseldi. Bugün 2010 Dünya Kupası yarı finaline yükselmiş Almanya’nın kadrosunda farklı kökenlere sahip 11 oyuncu bulunuyor” (Topal, *Birgün*, 8.7.2010).

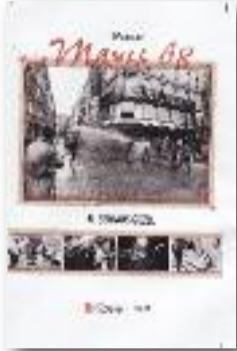
Pekala bu fenomen neyin ifadesi? Sadece futbolun, artık bir kapitalist endüstri haline gelmiş olmasının ve “köken” ve “kültüre” bakmadan en başarılı oyuncuyu seçmesini mi anlatıyor? Elbette sadece bu değil. Almanya’da ulusal kimliğin, giderek göçmenleri de kapsayıcı hale getirilmesi çabalarının futbol sahasındaki yansıması biraz da. Halen çeşitli alanlarda dışlanan göçmenlerin gözünden “kimlikler cümbüşü” gibi görünen futbol takımı, eşitlikçilik politikalarının bastırıldığı ve ırkçılığın yükseldiği koşullarda hem bir çeşit eşitlik simülasyonu, hem de “Alman takımımızla”, “Almanya’mızla” özdeşleşmeyi sağlamaya yönelik bir kimlik politikası.

Futbolun milli semboller aracılığıyla identifikasyon gücü oldukça yüksek. Tüm alanlara, pencerelere, yüzlere, göbeklere yayılan Alman bayrakları, ulusal futbol anılarında yaşatılan düşmanlıklar, ötekilere karşı agresiflik, biralı futbol eğlenceleri, ötekine karşı oluşturulan “biz”in önemli bir dayanağı. Ama yine de Alman kimliğinin kapsayıcılığı henüz daha cumhuriyetçi kapsayıcılık değil: *Bild* gazetesinin Alman ve Türklerin dünya kupası ile birlikte “süper arkadaş” olduklarını belirten başlığı, göçmenlerin henüz daha tam kapsamadığını, belki Alman bayrakları salladıkları için “süper arkadaş” olabileceğini belirtmiyor mu? Cem Özdemir’den İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere’e kadar her cenahtan siyasetçiler ise, futbolun “entegrasyon motoru” olduğu konusunda hemfikir görünüyorlar.

İlginc olan ve göçmenlerdeki kimlik krizine ve identifikasyon baskısına iyi bir örnek olan bir başka haberi de kısaca burada anmak gerekir: Lübnan kökenli Youssef Bassal, Berlin’deki Sonnenallee sokağında evinin önüne 85 metre karelik bir Alman bayrağı asıyor ve Almanya’daki en büyük Alman bayrağını astığı için mutlu olduğunu sanıyor. Kendi deyimiyse sol otonomcu “komik Almanlar” kendisini ziyaret ediyorlar, Alman bayrağının tarihini ve dıştalayıcılığını anlatmaya çalışıyorlar ve kovuluyorlar. Bunun üzerine Youssef’un Alman bayrağı indiriliyor, o tekrar çok para harcayıp aynı bayrağı yapıp asıyor, tekrar yanıyor, sonra üçüncüsünü asıp Berlin’in ortasında geceleri Türkiye kökenli vs. arkadaşlarıyla bayrak nöbetine başlıyor ve bu “bayrak savaşı” başlıklarıyla tüm ülkeye duyuruluyor (*Die Zeit*, 3.7.2010). Youssef “ben Alman’ım”, solcu Almanlar ise “komik Almanlar” mesajı veriyor. İşte göçmenlerdeki dönüşüm üzerine düşünmeye bu mesajın gizi ile başlamalıyız.

1968'de MAYIS

M. Şehmuz GÜZEL

Mayıs 68 bitti mi? Bitmedi mi? Ocak 2008'de Daniel Cohn-Bendit'e kulak verenler kulaklarına inanamadılar. Çünkü Mayıs 68'in öğrenci liderlerinden en ünlüsü aynen şunu söyledi: "Mayıs 68 bitti! Bir daha ortaya çıkmamak üzere tonlarca tarihi kaldırım taşlarının altında kaldı."

Ondan bir yıl kadar önce de Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, "Mayıs 68 ile bütün ilişkilerimizin koparılması şarttır." diyordu.

Oysa 2008'de, kırkıncı yıldönümü dolayısıyla, yeniden dünya kadar kitap yayınlandı. İki aydan daha az süren Mayıs 68 üzerine şimdiki kadar yayınlanan kitaplar 1789 Burjuva Devrimi'ne ilişkin olanlardan daha çok. Paris Komünü üzerine yazılanlardan da... Mayıs 68 üzerine yazılanların sayısı 1914-1918 ve 1939-1945 savaşlarına ilişkin olanlar kadar. Veya birazcık fazla... İnanılacak gibi değil ama daha Ekim 1968'de Mayıs 68'e ilişkin kitapların sayısı 124'ü bulmuştu.

Fransızlar için "Mayıs 68, 20. Yüzyıl'ın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki en önemli olayıdır."

O zaman bitmesi ve/veya bitirilmesi istenen bu tarihi başkaldırının önemi nereden kaynaklanıyor?

Fransa Cumhuriyeti çağdaş tarihinde, siyasi hayatı, toplumsal yapıları, kadınlık durumunu, entelektüel ortamı, ekonomiyi ve bilhassa emekçi-patron ilişkilerini etkileyen bunca kapsamlı bir olay, bir başkaldırı, bir eylemler bütünü yaşanmadı.

Hele bu kadar kısa zaman dilimindeki eylemler dizisi içinde, sonunda ve hemen sonrasında.

Başlangıcı bakımından Mayıs 68 bir tür başkaldırıdır. İhtilal değildir: Çünkü öğrenci hareketinin ve onu izleyen işçi hareketinin hedefi veya hedeflerinden biri siyasi iktidarı almak olmadı. Kimi küçük siyasi gruplar "iktidarı almak" tan söz ettiler elbette. Ama bu sadece sözde kaldı.

Ancak Mayıs 68 kültürel bir devrim boyutunu kazandı. Çünkü tutucu, içine kapanık, korkak, sinmiş ve sindirilmiş Fransız toplumunu a'dan z'ye titretti. Ve birçok sorunun sorulmasına olanak sağladı.

O günlerin "Kültür İşleri" Bakanı ve Cumhurbaşkanı general Charles de Gaulle'ün en önemli danışmanı, hatta "fikir babası" André Malraux, Mayıs 68 için boşuna "Medeniyetimizin tanık olduğu en derin, en önemli krizlerden biridir" demedi. Dönemin burjuva ve küçük burjuva ailelerinin, -ki bunların kimi öteden beri komünistti- çocukları, kız ve erkek çocukları isyan ettiler: Önce "ana-babalarının toplumuna."

Mayıs 68 boyunca, heyecanlı toplantılarla, tartışmalarla, gösteri ve yürüyüşle, grevle ve işgalle tanışmayan tek köy, tek kasaba ve tek kent kalmadı.

Öğrenciler aynı zamanda üniversitede geniş bir reform yapılmasını arzuluyorlardı. Ve ders prog-

ramlarının saptanmasından yönetime ilişkin konulara kadar her alanda kendileri de kararlara katılmak istiyorlardı.

İktidarın öğrencileri dinlememekte ısrarı ve gösteri ve yürüyüşlerin üzerine Fransa'da o zamana kadar alışık olunmayan, akıldan geçirilmesi bile mümkün olmayan feci bir saldırganlıkla yürümesi üzerine olaylar yeni boyutlar kazandı...

Nanterre'de fakültenin kapatılması üzerine, öğrenciler Sorbonne'a yani Paris'in merkezine yöneldiler.

Ama işte o küçük ve "sudan" taleplerin en otoriter biçimde reddi ve anında polisin gönderilerek "dayakla" sorunun çözülmek istenmesi bardağı taşıran damla oldu... Ve böylece taşan su, kısa zamanda, başka etmenlerin de devreye girilmesiyle ve yıllardan beri asla tatmin edil(e)memiş ve gittikçe birikmiş bütün isteklerin aniden ve artık patlaması üzerine durdurulamaz bir sele dönüştü.

Mayıs 68'in miras bıraktığı birçok şeyi milyonlarca insan paylaşıyor. Örneğin Mayıs 68'den gelen ve dillerden hiç düşmeyen sloganlar: "Sous les pavés, la plage!" ("Kaldırım taşlarının altında, plaj!"); "CRS, SS!" ("Toplum polisi, SS!") Bu sloganda öğrencilerin İkinci Savaş yıllarına göndermesi çok açık. "Il est interdit d'interdire!" ("Yasaklamak yasaktır!"); "Ce n'est qu'un début, continuons le combat!" ("Bu sadece bir başlangıç, mücadeleyi sürdürüelim!")...

Hemen söylemekte yarar var: Mayıs 68, Fransa'da başından itibaren birçok kesimden tepki aldı. Yani Fransa'da herkes "Aman ne iyi ki Mayıs 68 geldi, yapıldı" demedi. Birçok Fransız için Mayıs 68, bir "rüya"ydı ama birçoğu için de "kabus"tu.

Mayıs 68'in fena halde korkuttukları pek çoktur: Yaşlı ve içi geçmiş ama toplumsal hayattaki etkinliğini yitirmemiş Katolikler ve Katolik Kilisesi en başta... Katoliklerin daha aşırı dinci olanları yani Entegrist Katolikler... Bunlar kadınların dinin etkisinden kurtulmaya yönelmeleri ve daha bir dizi neden sonucu Mayıs 68'e ve getirdiklerine fena halde karşıydılar ve hala karşılar.

Özgürlükçü yönüyle Mayıs 68, aşırı sağcıları ve onların küçük büyük parti ve derneklerini de korkuttu...

Klasik sağ: Charles de Gaulle ve çevresinde toplanan ve kendilerini tarihi "Golistler" ("Gaullistes", "De Gaulle taraftarları") olarak isimlendiren André Malraux, Michel Debré, Alain Peyrefitte, Christian Fouchet gibi siyasetçiler ve diğerleri de Mayıs 68'e muhaliftiler...

Mayıs 68'in en önemli yönlerinden biri de, sonraki dönemlerde Fransa siyaset sahnesinin ünlü aktörleri olacak birçok kişinin kendilerini ilk kez veya yeni yeni gösterdiği bir arena olmasıdır.

İşte bu açılardan bakınca Fransa'da Mayıs 68 yakından incelenmeyi hak ediyor. 399 sayfalık bu çalışma toplumsal tarihi bakış açısıyla ve olayların tarihsel çerçevesinde gerçekleştirildi. Umarım okur da, anlatılanlardan yararlanır ve böylece Mayıs 68'i yeniden değerlendirmek olanağı bulur. Yazar, o zaman amacına ulaşmış olacaktır.

M. Şehmuz Güzel, FRANSA MAYIS 68, Kibele Yayınları, İstanbul, 2010, 399 sayfa.

"Akademisyen Toplum Katmanı', 'Bilgiçlik' ve Die Gaste" Başlıklı Die Gaste'nin 11. Sayısı, 13. Sayfasındaki Yazıya Yanıt

Sayın Die Gaste,

11. sayınızın 13. Sayfasında yayınlamış olduğunuz "Göçmen Ailelere Ulaşmanın Yöntemleri" başlıklı yazıma göstermiş olduğunuz yoğun tepki beni şaşırttı. Bu yazımda dile getirmek istediğim çeşitli yerel RAA kuruluşlarında yıllardan beri başarıyla uygulanmakta olan bir yöntemi tanıtmaktan ibaretti ve bu yöntem yazımda da vurguladığım gibi çeşitli kuruluşlarca uygulanmakta olan yöntemlerden yalnızca bir tanesidir. Bu tür yöntemlerin başarılı olup olmadığı katılımcı sayısı ve katılımcıların görüş ve değerlendirmelerini göz önüne alan çeşitli kalite kontrolü incelemeleriyle sürekli değerlendirilmekte ve gereken değişiklikler yapılmaktadır. Onun için dışarıdan bakış olarak dile getirmiş olduğunuz ve kısaca "RAA kuruluşları eyalet hükümeti tarafından parasal destek almaktadır ve o nedenle o kuruluşlar o siyasi görüşlerin doğrultusunda çalışma yaparlar" kanısı ne yazık ki genelde yaygın olan bir önyargıdır. RAA kuruluşlarının eyalet hükümetinden parasal destek aldığı doğrudur. Fakat KRV Eyaletinin 27 kentinde çalışma büroları bulunan RAA kuruluşları belediyelerin bünyesinde hizmet veren yerel kuruluşlar olarak çalışmalarını sürdürmektedirler. Onun için bu kentlerde yaşayan göçmen kökenli ailelerin durumları ve sorunları oradaki RAA kuruluşunun yapacağı çalışmalarda ve yöntemlerin belirlenmesinde önemli etmenlerdir. Fakat her şeyden önce bilinmesi gereken şu gerçek ortadadır: 30 sene önce Ruhr Havzasının bir kaç büyük kentinde bir model proje olarak kurulmuş ve daha sonraki yıllarda eyalet hükümetinin desteğiyle düzenli kuruluşlar olarak yapılandırılmış olan RAA'lar kuruluşlarından bu yana örneğin çok dillilik, ana dilin önemi, okul sistemindeki dışlayıcılık ve çok kültürlü öğretim konularını yaygın olan siyasi ve bilimsel karşı görüşlere rağmen sürekli dile getirmiş ve çalışmalarında göz önüne almıştır.

Bu bağlamda bizim şu anda karşı karşıya olduğumuz sorun RAA kuruluşlarını ve Die Gaste gibi girişimleri karşı karşıya getiren bir sorun değil, tam tersine bu tür girişimlerin güç birliği yapmasını gerektiren bir sorunlar demetidir. Daha açık bir söylemle dile getireyim: Şu anda bizim ne "mesih"lere ne de "tek doğru yöntem benimki"lere gereksinimiz var! Sorunlar o kadar çeşitli ki yine o kadar değişik yöntemlere ve programlara gereksinimiz var. Bu nedenle yazınızdaki -benim görüşüme göre- her yanlış söylemi tek tek düzeltme isteğimi geri çekiyorum ve olayı daha fazla irdelemek istemiyorum. Ancak böyle yaygın bir tepkiye neden olduğumu sandığım, yazımda söz geçiren bir söyleme açıklık getirmek istiyorum. Ben yazımda bu yöntemle ulaşmak istenen kitlenin Die Gaste okurları gibi akademisyen kesim olmadığını söylerken amacım, gazetenizin okurlarının her konuda bilgileri yazılı kaynaklardan elde edebilen diğer akademisyenler gibi aslında böyle bir desteğe gereksinimleri olmadığını, bu yöntemin daha çok işçi ve kırsal kökenli ailelere ulaşmayı amaçladığını vurgulamaktı. O nedenle yazımın hiç bir yerinde ne Die Gaste çalışanlarını ne de okur kitlesini hedef almadım. Yine bu bağlamda "bilgiç bir tavırla göçmen ailelere suçlamalarda bulunan kesim"den söz ederken de, sizin yanıt yazınızda sözünü ettiğiniz "devlet politikası haline getirilen Alman akademik araştırmaları" yapan göç gerçeklerini gözardı eden bir grup kendini beğenmiş Alman akademisyenlerle onlara alkış tutan bir kaç göçmen kökenli akademisyeni kastettim. Bu yanlış anlaşılmanın dolayı üzgünüm.

Yanıt yazınızda dile getirdiğiniz "...kuram ile pratik, bilimsel bilgi ile somut gerçeklik karşı karşıya getirilemez." söylemine katılıyorum ve bu nedenle Türkiye kökenli tutarlı ve duyarlı akademisyen kesime hitap eden Die Gaste ve göçmen kökenli ailelere yönelik pratik hizmetler veren RAA ve benzeri kuruluşların birbirinin karşıtları değil, birbirini tamamlayan yapılanmalar olduğunu bir kez daha vurgulayarak yazımı bitirmek istiyorum.

Dr. Hakan AKGÜN

Göçmenlerin Anadili, Eğitim, Kültür ve Entegrasyon Sorunları Sempozyumu Programı

16 Ekim 2010 Cumartesi

10:30 Açılış Konuşmaları

Prof. Dr. Emel Huber (Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Bölüm Başkanı)
Sylvia Löhrmann (NRV Eğitim Bakanı)
Dr. Hakan Akbulut (T.C. Essen Başkonsolosu)
Prof. Dr. Ute Klammer (Duisburg-Essen Üniversitesi Rektör Yrd.)
Prof. Dr. Hacı Halil Uslucan (TAM Vakfı Başkanı)
Kenan Kolat (Almanya Türk Toplumu Başkanı-TGD)

11:30 Ara

12:00 Eğitim Başarısı Açısından Anadili ve İnterkültürel Eğitimin Önemi

Prof. Dr. Emel Huber (Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Bölüm Başkanı)
Prof. Dr. Ingrid Gogolin (Hamburg Üniversitesi)
Prof. Dr. Havva Engin (Heidelberg Üniversitesi)
Prof. Dr. Ursula Boos-Nünning (Duisburg-Essen Üniversitesi)

13:45 Ara

14:00 İkidilliliğin Geliştirilmesinde Uygulanan Uluslararası Programlar, Almanya'daki Uygulamaları ve "Anadiline Dayalı Almanca Öğrenim Projesi"

Mete Atay (Yazar)
Prof. Dr. Hans-Joachim Roth (Köln Üniversitesi)
Zeynel Korkmaz (Die Gaste Genel Yayın Yönetmeni)

15:15 Ara

15:30 Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyeliği Sürecinde Göçmenlerin Orta ve Yüksek Öğreniminin Ekonomik Katkısı ve Entegrasyon Sürecindeki Rolü

Prof. Recep Keskin (ATIAD)
Prof. Dr. Hakkı Keskin (Yazar/Siyaset Bilimci)
Prof. Dr. Hacı Halil Uslucan (TAM Vakfı Başkanı)
Nihat Sorgeç (TD-IHK)

17:15 Ara

17:30 Neo-Liberal Eğitim Politikalarının Toplumsal Etkisi ve Göçmen Toplumuna Yansımaları

Dr. Ralf Ptak (Köln Üniversitesi)
Prof. Dr. Armin Bernhard (Duisburg-Essen Üniversitesi Genel Pedagoji)
Prof. Dr. Gazi Çağlar (HAVK - Hildesheim)
Ergin Yıldızoğlu (Yazar)

19:30 Kapanış

17 Ekim 2010 Pazar

10:30 Alman ve Türk Hukuku Açısından Yurttaş ve Göçmen Hakları

Prof. Dr. Ali Ülkü Azrak (İstanbul Üniversitesi)
Av. Asuman Öktem (Türk Hukukunda Avukat)
Av. Fatma Bostan (Alman Hukukunda Avukat)

12:00 Ara

12:30 Almanya'da Deutsch-Türkische Edebiyat ve Türkçe Medya

Doğan Hızlan (Edebiyat Eleştirmeni-Yazar)
Can Akbel (Köln Radyosu Kurucusu)
Osman Çutsay (Yazar, Gazeteci/Cumhuriyet)
Ahmet Külahçı (Gazeteci/Hürriyet)

14:30 Ara

14:45 Türkiyeli Göçmenlerin Sinema ve Tiyatroya Yaklaşımları

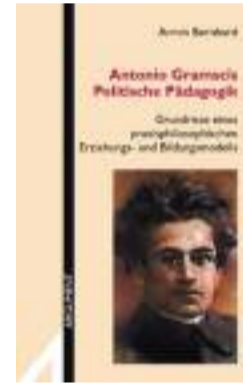
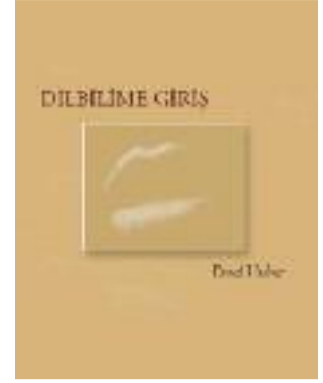
Tarık Akan (Sinema Oyuncusu)
Rutkay Aziz (Tiyatro Yönetmeni)
Berin Uyar (Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Bölümü)
Nihat Bozkurt (İşçi Tiyatrosu Yönetmeni/Berlin)
Yrd. Doç. Dr. Aslı Selçuk (İstanbul-Yıldız Teknik Üniversitesi)

16:45 Ara

17:00 Popüler Kültür ve Göçmen Toplumu / Türkiye'deki Siyasal Gelişmeler ve Türkiyeli Göçmenlere Yansısı

Prof. Dr. Haluk Şahin (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Güray Öz (Cumhuriyet Gazetesi)
Prof. Dr. Süheyl Batum (İstanbul/Bahçeşehir Üniversitesi)
Dr. Haluk Gerger (Yazar)

19:00 Kapanış

"Göçmenlerin Anadili Sorunu ve Çözüm Önerileri"

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesi'nde 23-24 Mayıs 2009 tarihinde düzenlenen "Göçmenlerin Anadili Sorunu ve Çözüm Önerileri Sempozyumu" sunumları ve konuşmaları – Ocak 2010

ISBN 978-3-9813430-07
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi: diegaste@yahoo.com

“Göçmenlerin Anadili, Eğitim, Kültür ve Entegrasyon Sorunları”

SEMPOZYUM '10

Tarık AKAN
Can AKBEL
Dr. Hakan AKBULUT
Mete ATAY
Rutkay AZİZ
Prof. Dr. Ali Ülkü AZRAK
Prof. Dr. Süheyl BATUM
Prof. Dr. Armin BERNHARD
Prof. Dr. Ursula BOOS-NÜNNING
Av. Fatma BOSTAN
Nihat BOZKURT
Prof. Dr. Gazi ÇAĞLAR
Osman ÇUTSAY
Prof. Dr. Havva ENGİN
Doç. Dr. Haluk GERGER
Prof. Dr. Ingrid GOGOLIN
Doğan HIZLAN
Prof. Dr. Emel HUBER
Prof. Dr. Hakkı KESKİN
Prof. Recep KESKİN
Prof. Dr. Ute KLAMMER
Kenan KOLAT
Ahmet KÜLAHÇI
Sylvia LÖHRMANN
Av. Asuman ÖKTEM
Güray ÖZ
Dr. Ralf PTAK
Prof. Dr. Hans-Joachim ROTH
Prof. Dr. Haluk ŞAHİN
Yrd. Doç. Dr. Aslı SELÇUK
Nihat SORGEÇ
Prof. Dr. Hacı Halil USLUCAN
Berin UYAR
Ergin YILDIZOĞLU
Zeynel KORKMAZ

16-17
EKİM
2010

Yer:
DUISBURG-ESSEN ÜNİVERSİTESİ
Essen Yerleşkesi
Glasspavillon
Universitätsstr. 12

Die Gaste

DİL VE EĞİTİMİ DESTEKLEMEK
İÇİN İNİSİYATİF e. V.

